

Po mogočih manifestacijah v Trstu

Tržaško ljudstvo protestira proti ravnanju ZVU

Na mogočni vseljudeški manifestaciji tržaških antifašistov je bila dne 2. aprila t. l. proti govornim tovarišem Jaksetiču in Regenta z viharnim navdušenjem sprejeta naslednja protestna resolucija, poslana zavezniški vojaški upravi:

Trst, 2. aprila 1946.

Tržaško demokratično antifašistično ljudstvo, ki je skupaj z zavezniški nosilo breme in dajalo žrtve v vojni proti naci-fašizmu, zbrano na današnji mogočni manifestaciji,

protestira proti zadržanju ZVU

ki načrtno in z vsemi sredstvi skuša preprečiti ali vsaj ovirati svobodno izražanje ljudske volje po združitvi z republiko Jugoslavijo in s tem podpira italijanske nacionaliste;

protestira proti fašističnemu terorju

ki se je v teh zadnjih dneh znatno ojačil, katerega ZVU ni znala ali pa hotela zavreči in za katerega je edina odgovorna. Zlatih zastav, simbola naše borbe, stalne grožnje in napadi proti znanim antifašistom v mestu, vdori v zasebna stanovanja in vandalski vpadi v prostore demokratičnih organizacij preveč spominjajo na fašistični terorizem, da bi moglo ljudstvo ostati brezbržno:

protestira proti civilni policiji

ki se vedno bolj kaže ne kot organ izven politične borbe in zaščitnik javnega reda, temveč kot prava in resnična obožena organizacija CLN-a, v čigar interesu deluje. Protestira proti nekvalificiranemu obnašanju civilne policije pri preiskavi kulturnega krožka »Rinaldic, kjer so bile med drugim onečašene in izmalicene podobe voditeljev zavezniških narodov, pri vdorih v zasebna stanovanja, kjer so bile izobešene naše zastave. Protestira nadalje proti nečloveškemu ravnanju z demokratičnimi antifašisti, ki so jih prišli samo zato, ker hočejo priključitev k Jugoslaviji: gladovna stavka jetnikov v Coroneu je najbolj zgovoren dokaz za to.

Upoštevaajo vse to, smatra antifašistično tržaško ljudstvo, da je ZVU odgovorna:

1. za dotok nezaželjenih fašističnih tolp v naše mesto, katere imajo edini

namen terorizirati prebivalstvo in sejati mržnjo med ljudstva, ki tu žive;

2. za nekvalificirano zadržanje civilne policije, katere člani, ne le da niso bili izbrani z največjo skrbnostjo, ampak celo vsak dan bolj jasno kažejo, da so pristi-fašisti.

Zato tržaško antifašistično ljudstvo

zahteva

1. da to stanje takoj preneha v blaginjo meščanstva in zaradi ugleda ZVU;

2. takojšnjo preiskavo med civilno policijo in kaznovanje vseh onih, ki so krivi v mučenja, krutosti, trpinčenja in žalitev antifašistov in demokratičnih ustanov, kakor tudi simbolov svobode in podob voditeljev zavezniških narodov;

3. takojšnjo izpustitev aretiranih antifašistov, katerim izraža vso svojo solidarnost;

4. omogočenje svobodnega delovanja akcijskega odbora, ki je izraz ljudskih množic in ki so ga vse demokratične antifašistične organizacije v pokrajini svobodno izvolile, kot svoj koordinacijski organ za obrambo demokratičnih načel;

5. da se ne dovoli nameravana ukinitve prepovedi odpuščanja z dela.

Smrt fašizmu — svoboda narodom!

Ko se je dolgotrajno pritrjevanje množice poleglo, je tov. Laurenti prebral brzojavke maršalu Jugoslavije Titu, predsednikom zavezniških držav Trumanu, Atleeju, Stalinu in Gouinu, tajniku organizacije ZN, mednarodnemu RK in protifašističnim borcev v zaporu Coroneo

Pozdravno brzojavko maršalu Titu smo objavili včeraj, danes objavljamo ostale:

Predsedniku Trumanu, Atleeju Stalinu in Guinu

Tržaško demokratično protifašistično prebivalstvo, zbrano na mogočni manifestaciji, se obrača do Vas s prošnjo, da s svojo avtoriteto posredujete, da se napravi konec terorju, ki ga sejejo neofašistične tolpe, katere so importirali iz Italije s privoljenjem Zavezniške vojaške uprave z namenom, da se potvori pravo etnično stanje Julijske Krajine in da se avtohtonemu prebivalstvu prepreči pravo izražanje njegovih čustev.

Izraža tudi željo, naj bi se čimprej rešilo vprašanje državne pripadnosti pokrajine v duhu samoodločbe narodov, da

bo tako dana možnost, pričeti z gospodarsko obnovo, katere bo možna samo po združitvi z Jugoslavijo.

Tajniku organizacije Združenih narodov

Tržaško demokratično protifašistično prebivalstvo, zbrano na mogočni manifestaciji, pošilja goreče pozdrave organizaciji Združenih narodov, v katerih vidi jamstvo za spoštovanje demokratičnih pravic vseh svobodnih narodov.

Istočasno opozarja organizacijo Združenih narodov na nenormalni položaj, ki je nastal v Jul. Krajini, ko so jo delno zasedle anglo-ameriške sile. Ta cona je postala pribežališče in delovno torišče številnih fašističnih tolp, ki so jih importirali iz Italije in ki z blagohotnim privoljenjem Zavezniške vojaške uprave terorizirajo protifašistično prebivalstvo ter ga ovirajo pri svobodnem izražanju volje po združitvi z republiko Jugoslavijo.

Sklene se na ugled organizacije Združenih narodov s prošnjo, da se uvede skrbna preiskava v čini A Julijske Krajine, da se končno napravi konec temu stanju, ki bi sramotilo vsak kulturni narod, in da se čimprej reši vprašanje italijansko-jugoslovanske meje na podlagi pravice do samoodločbe narodov in v skladu z demokratičnimi načeli Atlantske listine, na katero se ta organizacija naslanja.

Mednarodnemu Rdečemu križu, Ženeva

Tržaško demokratično prebivalstvo se obrača na Vas s prošnjo, da takoj izvedete preiskavo o krutostih in mučenju, ki jih nad političnimi protifašističnimi aretiranci izvaja civilna policija Julijske Krajine na ozemlju, ki ga upravlja Zavezniška vojaška uprava.

Protifašističnim borcev v zaporu Coroneo

Prebivalstvo Trsta, zbrano na mogočni manifestaciji, pošilja Vam, ki ste izravnega neofašizma, bratske pozdrave in Vam izreka svojo solidarnost in podporo v Vaših sprotnih borbi proti terorju in vsakršnim krutostim, ki jih ves policijski aparat izvaja nad Vami.

Soglasno se pridružuje Vašim zahtevam po Vaš takojšnjem osvoboditvi.

Smrt fašizmu — svoboda narodom!

Dne 27. marca t. l. sta ob 15. uri dve starejši ženi šli mimo CLN na Corso Roosevelt v Gorici. Ker sta nosili na plaščih rdeče zvezde, ju je skupina šovinistov začela zmerjati z nesramnimi psovkami. Ženi sta mirno nadaljevali svojo pot. To hladnokrvno obnašanje je izživčalo tako razjezilo, da so planili nanju in ju pretepli. Člani civilne policije pa so ob tem prizoru obrnili hrbet.

Ker je dne 27. marca t. l. okrog 17. ure na trgu Vittorio Veneto v Trstu dvema članoma civilne policije pokazal šovinista, ki je imel v rokah nož, je dal policijski podinspektor Marcon aretirati tovariša Batiča Jožka iz Trsta. Člana civilne policije sta se ob tem ukazu kar spogledala. Nato je Marcon sam izročil tovariša policistoma in dejal: »Portatelo su. E' a vostra disposizione. Mi raccomando.« Ko so mu v neki sobi prvega nadstropja našli partizansko izkaznico, so ga 54 ur brez hrane. Dne 29. marca t. l. ob 17.30 so ga izpustili.

Dne 26. marca t. l. popoldne so šovinistični manifestanti na Travniku v Gorici surovo nastopali proti antifašistom, ki so z zastavami v rokah mirno gledali mimobrod čudne bratovščine domačih in tujih fašistov, bivših kolaboracionistov ter pripencev iz več ali manj oddaljenih italijanskih pokrajin. Nekd. južnjaški priseljenec je škropil manifestante z velikim zidarskim čopičem. Policija je bila za vse tako postopanje slepa. Drugače je bilo z antifašisti. Protij njim so se policisti venomer zaganjali in surovo tolkli na levo in desno s pendreki, mnoge pa naložili na jepe in jih odpeljali. Če so dekleta, ki so z zastavami v rokah stala v prvih vrstah špalirja, pokazala le pretež ročic pločnika, so jih policisti pričeli tolči s pendreki po nogah. Skrajno surovo pa je z antifašističnimi manifestanti ravnal neki visoki, sub ameriški policist, ki je stal na levem krilu Travnika. Po manifestantih je udarjal z dolgo gorjačo. Brez

Svojih zahtev Jugoslavija ni postavila zaradi nekega maščevalnega ali sovražnega stališča proti Italiji. Nasprotno, Jugoslavija želi živeti z italijanskim narodom v najboljših odnosih. Naša dežela je postavila te svoje zahteve na temelju svojih narodnostnih in zgodovinskih pravic. TITO.

Pozdravi maršalu Titu

ob priliki sklenitve prijateljske pogodbe med FLRJ in Poljsko

Mladinci kovinarske šole v Mariboru

Tovarišu maršalu Josipu Brozu-Titu!

S sindikalnega občnega zbora ti mladi kovinarji Industrijske kovinarske šole v Mariboru pošiljamo vroče pozdrave. Občudujemo, tovariši Tito, tvoje veliko delo za mir; spremljali smo te na poti po obeh bratskih slovanskih državah in delili radost vsega ljudstva nad doseženimi velikimi uspehi za zavarovanje naše mirne izgradnje in vseh slovanskih narodov. Objubljamo ti, da se bomo vztrajno in požrtvovalno učili in da bomo postali mojstri naših strojev, da bomo

mi mladi prinesli v naše tovarne nov duh, duh pravega Titovega kovinarja! Smrt fašizmu — svoboda narodu!

Žene iz Viča

Predsedniku vlade LRFJ maršalu Titu

Žene terena I. četrti Vič, zbrane na masovnem sestanku, Vam pošiljamo prisrčne častitke ob priliki sklenitve prijateljske pogodbe z republiko Poljsko in k visokim poljskim in češkoslovanskim odlikovanjem. Srečne smo, da se s pogodbami med bratskimi slovanskimi narodi utrjuje ideja organizacije Združenih narodov.

Smrt fašizmu — svoboda narodu!

AFŽ terena I. četrti Vič.

Namestnik Damaskinos je poveril monarhistom sestavo nove grške vlade

Atene, 4. aprila (Tanjug). Reuter poroča, da je namestnik Damaskinos zaupal sestavo nove grške vlade šefom monarhistične populistične stranke. Predstavniki populistične stranke so to nalogo sprejeli in se pogajajo z voditelji nacionalno-politične zveze (Papandreou, So-

foklesom, Venizelosom in Kanelopulosom).

Konstantin Kaldaris, ki je eden izmed voditeljev monarhistične populistične stranke, je izjavil, da bodo plebiscit o vprašanju povratka kralja Jurija v Grčijo izvedli čim prej mogoče.

Grški monarhisti nameravajo izvesti plebiscit o obnovi monarhije

Atene, 4. aprila (Tanjug). Reuter poroča, da je Sofulis, ki izpolnjuje dolžnost predsednika vlade, podal dopisnikom tiska po volitvah svojo prvo izjavo, v kateri je rekel, da nameravajo monarhisti izvesti plebiscit glede vprašanja povratka kralja v Grčijo v teku enega meseca.

Sofulis je poudaril, da velik odstotek oseb, ki so bojkotirale volitve, in abstinenca pri glasovanju nista izraz politične indiferentnosti, ampak jasen protest proti volitvam. Sofulis je nate dodal: »Pravilnost volitev se je močno ovirala in volivna abstinenca je izraz protesta.«

Sofulis je poleg tega izjavil, da ni mogoče reči, da bi volitve v deželi potekle mirno. Rekel je, da je odbil predlog monarhistične populistične stranke, da bi sodeloval v novi vladi.

Pod pokroviteljstvom britanskih čet bodo poklicali potomca Hohenzollera na grški prestol

Pariz, 4. aprila. Dopisnik Tanjuga poroča: številni pariški listi prinašajo vesti in članke o volitvah v Grčiji.

List »Ordre« objavlja članek pod naslovom »Royalisti in germanofili triumfirajo v Grčiji«. V članku je med ostalim rečeno tudi naslednje: »Vršile so se volitve v Grčiji. Brutalni rezultat teh volitev je zmaga Calderisove populistične stranke, ki je monarhistična, in kar je še slabše, germanofilska. Ta stranka združuje elemente, ki so pod okupacijo sodelovali s sovražnikom. Na ta način bo pod visokim pokroviteljstvom britanskih čet direktivni potomec Hohenzollerjev poklican, da zasede grški prestol, pri tem mu bodo pomagali zastopniki hitlerizma v Grčiji. Tega ne moremo opravičiti z nobenimi razlogi ali argumenti.«

»Ordre« pravi nato, da je Sofulis podal ostavko in svetoval Damaskinosu, da poveri mandat za sestavo nove vlade Kaldarisu. List piše: »Kaldaris je že izjavil, da želi sestaviti vlado

široke koalicije. Vprašajmo pa se, kakšna bo ta koalicija, ki bo sestavljena iz sodelavcev okupatorja in hitlerjevskih simpatizerjev. Kaldaris je izjavil tudi, da bo po prevzemu oblasti vladal »po volji naroda«. To se pravi, da bo poklical v Atene nekaka bivšega nemškega cesarja.«

List »Front National« objavlja članek svojega posebnega dopisnika iz Aten. Članek ima naslov »Grčija drvi v teror in propad«. V članku je med drugim rečeno tudi naslednje: »Kljub grožnjam in pritisku se levičarske stranke v Grčiji v velikem številu niso udeležile volitev. Populisti ne prikrivajo svojih namenov, da bodo čez nekoliko mesecev uvedli teror, nakar bodo spravili nazaj v Atene kralja Jurija. Populisti zatrjujejo Bevinu, da morejo samo oni ohraniti Grčijo kot eno važnih strateških točk britanskega imperija proti Sovjetski zvezi. Če je čilj Velike Britanije res takšen, tedaj imajo populisti dobre karte pri tej igri.«

Madžarska reakcionarna politika je prizadejala Jugoslovanom velike krivice

je izjavil madžarski ministrski predsednik

Budimpešta, 4. aprila. Dopisnik Tanjuga poroča: Na zborovanju v Bečeju, ki se ga je udeležilo okrog 50.000 oseb, je govoril tudi predsednik madžarske vlade Ferenc Nagy. V svojem govoru je med drugim rekel sledeče: »Jasno nam je, da je reakcionarna madžarska politika med vojno storila težke grehe napram Jugoslaviji. Trdno smo odločeni, da se z iskrenim prijateljstvom zabrišejo vsi težki spomini

nedavne preteklosti, ki prinaša madžarskemu narodu samo žalost.«

Široki sloji madžarskega naroda so z iskreno hvaležnostjo vzeli na znanje, da je jugoslovanska demokracija zagotovila osebne in narodnostne svobodine onim Madžarom, ki živijo v Jugoslaviji. Trdno smo odločeni, da s svoje strani nudimo vsa jamstva za jugoslovansko-madžarsko prijateljstvo.«

Ne ponarejene številke statistik stoletnih zatiralcev naših narodov, ampak volja in izjava živih ljudi mora biti merilo pri določanju meje v Julijski Krajini.

vsakega vzroka je več naših tovarišev aretiranih.

Med veliko ljudsko manifestacijo, ki je bila dne 2. t. m. na trgu Unifa v Trstu, so člani civilne policije aretirali tovariša Konjohodžiča, urednika zagrebškega »Vjesnika«, ki se nahaja v čini A Julijske krajine z rednim zavezniškim dovoljenjem.

Pred dnevi so se v Ušniku na Kanal-skem pri tovarišu Savliju Ivanu nenadoma pojavili trije moški s krinkami na obrazu, najbrž ozipovci iz Benečije. Bili so oboroženi z italijanskimi brzostrelkami in pištolami. Proti prestrašenim domačinom so naperili orožje in jih pozvali, naj dvignejo roke. Od omenjenega tovariša so v italijanskih zahtevali 100.000 lir. Grozili

so mu z ustrelitvijo. Ker sam ni hotel ničesar dati, so izvršili v njegovem stanovanju preiskavo in odnesli denarnico, v kateri je bilo 20.000 lir. Taki elementi se pogostoma priklatijo v čino A Julijske krajine z namenom, da izživajo in ustrahujejo mirno antifašistično prebivalstvo.

Dne 26. marca t. l. so ob 16.30 uri člani civilne policije brez vsakega vzroka aretirali tovariša Raspolča Kazimirja, ki se je nahajal v antifašističnem sprevodu. Odvedli so ga na kvarturo, kjer ga je skupina 8-10 policistov tako pretepla z jeklenimi palicami, da se je zgrudil na tla. Nato so ga pustili še ves dan pod nadzorstvom brez zdravlil in vode. Naslednji dan so ga izpustili.

Vedno novi sprevedi manifestantov prihajajo na trg Unitá

Pozdrav maršalu Titu iz Sofije ob priliki 27. marca

Beograd, 4. aprila. (Tanjug) Dne 27. marca je bila v Sofiji svečana akademija, s katere je bila poslana maršalu Titu naslednja pozdravna brzojavka:

S svečane akademije, ki je bila 27. marca 1946 v gledališču »Balkane« na pobudo bolgarsko-jugoslovanskega in bolgarsko-sovjetskega društva. Vam pošiljam bolgarsko-poljske društve, bolgarsko-češkoslovaško društvo, slovaški komitet, Zveza bolgarskih prostovoljcev iz internacionalnih brigad v Španiji in Zveza bolgarskih partizanov najlepše pozdrave in vam želim, da uspešno vodite jugoslovanske narode k svobodi, miru in blagostanju. 27. marec je pokazal junastvo in narodni ponos jugoslovanskih narodov, ki so rajši začeli težke in neenake boje, kakor pa da bi stopili v fašistično suženstvo. Junaki so se borili proti okupatorjem in narodnim izdajalcem. Ta svetli datum ni važen samo

za jugoslovansko domovino, temveč tudi za našo, ki se je prav tako dvignila v borbo proti fašizmu. Dames sta FLRJ in domovinsko-frontovska Bolgarija činitelja miru, tako po svoji demokratični ureditvi, kakor tudi po svoji politiki miru in sodelovanja z vsemi demokratičnimi narodi. Obe sta jamstvo mirnega in pravičnega razvoja balkanskih dežel. Bolgarski narod in narodi Jugoslavije morajo odigrati vodilno vlogo v borbi za svobodo Balkana in balkanskih narodov. Pozdravljamo vaše delo za utrditev miru s pomočjo dvostranskih pogodb proti morebitnim napadalcem. Želimo še tesnejše in uspešnejše sodelovanje med našimi bratskimi narodi.

Zivel maršal Jugoslavije Josip Broz-Tito!

Naj živi domovinsko-frontovska Bolgarija in njen prvi ustvaritelj Georgij Dimitrovi!

Zaprti antifašisti v Gorici stopili v gladovno stavko

Trst, 4. aprila. — Dopisnik Tanjuga poroča:

Kakor v Trstu so tudi v Gorici med političnimi jetniki samo antifašisti. V zaporih jih je okoli 150, ki so bili vsi aretirani ob priliki manifestacij za priključitev k Jugoslaviji. Aretirala jih je civilna policija, vredno naslednik bivše italijanske fašistične policije. Večina teh jetnikov nosi še vedno krvave sledove zločinškega postopanja civilne policije. Čeprav so v zaporih po 3 dni, ni bil še nihče zaslišan in nihče ne ve, zakaj je v zaporu. Jetniki so po večini bivši slovenski partizani in italijanski garibaldinci.

Medtem, ko je policija zaprla tako veliko število antifašistov, pa je spustila na

svobodo vse aretirane importirane italijanske fašiste, ki so prišli iz Italije v Gorico izjaviti mirno prebivalstvo in pretepat antifašiste. To je jasen dokaz, da civilna policija zapira namerno samo antifašiste, medtem ko dopušta, da fašistične bande brez ovir terorizirajo in pretepajo antifašiste.

Zaradi prekomernega držanja v zaporih, zaradi pretepanja in zaradi nezadostne hrane so jetniki — antifašisti po gorških zaporih stopili 2. aprila v gladovno stavko. Stavka traja že drugi dan. Jetniki zahtevajo, da jim sprostijo vse zvezo aretacij, da jim izboljšajo hrano in higienske razmere. Istočasno protestirajo zaradi neupravičenega zadržavanja v zaporih.

Ravnateljstvo tržaških ladjedelnic (CRDA) odpušča delavce-borce za demokracijo

Ponavljajo se stare metode političnega izsiljevanja iz leta 1919—1925

Kdor hoče govoriti o svobodi in demokraciji, mora pokazati vsaj dobro voljo zanj ne le v besedah, temveč tudi v dejanjih. Ravnateljstvo CRDA n. pr. z vsemi sredstvi podpira ene namence, ki stavišjo italijansko trobojnico na svoje pisalne mize in zastopajo tržaški CLN. Kako pojmujejo ti ljudje demokracijo v pogledu neodvisnosti, strogosti, so že pokazali v neštetih šovinističnih izpadih in vandallizmih. Kakšna pa je v praksi njihova politična svoboda, svoje najlepše ravnateljstvo CRDA s svojim postopanjem v zadnjih dneh.

Znani delavci se gotovo še spominjajo trdega boja kovinarjev in takratnega ravnarja omenjenega ravnateljstva za časa fašizma in v predfašistični dobi.

Ko so takrat delavci započeli borbo za svoje pravice in kakršno koli izboljšanje svojih bednih življenjskih pogojev, je ravnateljstvo odgovarjalo po malom, ker ni moglo hkrati napasti vseh delavcev skupno. Zdej tu, zdaj tam je odpuščalo kakšnega antifašista s pojasnilom, da je »soversivno«. Danes se ta igra ponavlja. Ladjedelnice Sv.

Marka in tovarne strojev Sv. Andreja so stavkale. Ravnateljstvo je odpuščalo šest delavcev zaradi »soversivizma«. Krivi pa so bili edino tega, da so skupno stavkali z vsemi drugimi. Ravnateljstvo hkrati podpira postavljanje italijanskih trobojnic na pisalne mize uradnikov, z najprekarnostnimi metodami pa ovira vsako izražanje čustev in volje delavcev ter celo njihovo solidarnost z zaprtimi delavci, ki so pričeli gladovno stavko, in njih solidarnost v borbi proti ponovni ukinitvi prepovedi odpuščanja.

Proti delavskim poizkusom obrambe njihovih interesov in sameobrambe s političnim udejstvom nastopajo z izsiljevalno pretajo odpuščanja. Kako je mogoče govoriti o politični svobodi in demokraciji, dokler imajo gospodarsko nadmočni maloštevilni poedinici možnost takšnega političnega pritiska na večino, ki je od njih gospodarsko odvisna?

Delavstvo pa je danes že tako zavredno in složno, da odločno nasprotuje tudi vsem tem umazaniam postopkom. Kovinarski delavci so to pokazali v s svojim proglasom.

Protest RK za Trst in Julijsko Krajino pri Zavezniški vojaški upravi

Dopisnik »Primorskega dnevnika« se je te dni oglasil pri predsedniku Rdečega križa za mesto Trst in pokrajino, tovarišu Romanu Pahorju, in ga vprašal, kakšno je stališče RK ob dogodkih zadnjih dni.

Tov. Pahor je dopisniku izjavil, da je odbor RK poslal Zavezniški vojaški upravi pismo, s katerim najodločneje protestira proti postopanju organov policije. V pismu našle vrsto dejstev, ki so v nasprotju z vsakim človeškim čutom. Glavna dejstva, ki jih pismo navaja, so: štedenski dogodki, pri katerih sta bili zaradi streljanja policije dve osebi ubiti in 20 ranjenih, kruto pretepanje manifestantov, ki jih policija pretepa tudi v zaporu, aretacija brez vsakega razloga večjega števila oseb, ki so v dneh 26. in 27. marca prišle v Trst in so jih aretirali, ko so izstopile iz vlaka ali avtobusa, ter aretacija 10 oseb, ki so se iz Amerike vračale v Jugoslavijo.

Tov. Pahor je tudi omenil, da odbor, ki je vedno nepristransko vršil svoje poslanstvo, ni mogel nikakor mimo teh dejstev in da je prepis omenjenega pisma poslal Mednarodnemu RK, RK Jugoslavije, angleškemu, amerškemu in francoskemu RK, s prošnjo, naj pri poklicnih oblasteh posredujejo, da se podobni dogodki v prihodnje preprečijo.

Zaprti antifašisti protestirajo

250 antifašistov, ki so jih v zadnjih dneh z discipliniranih manifestacij za Jugoslavijo prignali v tržaški zapor Coroneo, je kljub pretepanju in slahemu ravnanju ohranilo zavest človeške dostojnosti in borbenosti, da protesta pred vsem svetom proti takemu nasilnemu in nedemokratičnemu postopanju. Antifašistični jetniki so večerj poslali pet protestnih brzojav, v katerih sporočajo svetu ponovni razmah fašizma v Julijski krajini s pomočjo civilne policije. To dejstvo označujejo kot resno

grožnjo proti miru in poudarjajo, da edino svobodna združitev Italijanov in Slovanov z Ljudsko federativno republiko Jugoslavijo pod vodstvom maršala Tita lahko ohrani mir in demokracijo v pokrajini.

Brzojavke so naslovljene na namestnike zunanjih ministrov v Londonu, na britanskega zunanjega ministra Bevana, na tajnika organizacije Združenih narodov v New Yorku, na maršala Tita in generalisima Stalina.

Po mogočnih manifestacijah za demokracijo — tržaški antifašisti izpuščeni

V mogočnih manifestacijah, ki so jih priredile v zadnjih dneh demokracije množice, je ljudstvo zahtevalo naj se preneha s pretepanji po tržaških zaporih ter naj se izpuščijo vsi tisti, ki so bili brez vsake krivde pridržani v času prejšnjih manifestacij. V zvezi s tem je tudi Rdeči križ za mesto Trst in pokrajino poslal Zavezniški vojaški upravi protestno pismo proti postopanju s strani organov policije.

Prav tako pismo je bilo poslano Mednarodnemu Rdečemu križu, datje Rdečemu križu Jugoslavije, Anglije, Amerike in Francije s prošnjo za posredovanje. Danes je AIS izdal naslednje poročilo: Podpolkovnik J. C. Smuts, komisar področja za mesto Trst, je danes naznanil, da so znatno število oseb, ki so jih aretirali na tržaških ulicah med demonstracijami, izpuščili.

Laži, grožnje, nasilja avstrijskih reakcionarjev nad koroškimi Slovenci

Prejeli smo poročilo o dogodkih v Dobrli vasi dne 17. in 18. marca 1946. Pisec opisuje podoben poplek dogodkov in svoje vtise s teh zborovanj. Tudi druga poročila iz Koroške so podobna. Ta poročila kažejo, da se reakcija na Koroškem, po večini znani nacisti in Hitlerjevi agenti, poslužuje istih fašističnih metod kakor reakcija v coni A Julijske krajine. Agenti neofašizma lažejo, da so veliki zavezniki vsi za »medeljivo Koroško«, čeprav je vsakomur jasno, da bo o pripadnosti in meji Koroške odločala mirovna konferenca. Poleg zavestnega beganja ljudi s takimi lažmi, se večerajšnji nacisti in današnji »demokratje« poslužujejo tudi groženj in pritiska na zavezno slovensko prebivalstvo. Ker pa jim tudi to ne pomaga, se vedno teče zatekajo k znanimu sredstvu vseh, ki jim je zmanjkalo argumentov — k nasilju. Aretacije zaveznih Slovencev, suvanje in pretepanje starih partizanskih borcev po nacističnih žandarjih itd. itd. — to je realna slika političnih razmer na Koroškem po skoraj enem letu zmage nad nacifašizmom. Za vsa ta nasilja nosi odgovornost tudi angleška vojaška uprava, ki ta nasilja dovoljuje in trpi.

Naše stališče je izrazil maršal Tito v svojem govoru v Ljudski skupščini dne 1. aprila, ko je dejal, da bo vprašanje Koroške rešila mirovna konferenca, kjer bo jugoslovanska vlada podprla svoje upravičene zahteve po priključitvi slovenske Koroške k Jugoslaviji z etnografskimi, gospodarskimi in geografskimi razlogi.

Pričujoče poročilo daje vpogled v manevre reakcije v slovenski Koroški.

Za nedeljo, dne 17. marca 1946, je bilo v Dobrli vasi najavljeno zborovanje soc. stranke, na katerem naj bi govoril deželni glavar, znani nacist Piesch. Najavljeno je bilo za pol 10. uro. Za takoj po drugi maži so se začeli zbirati okolici in zasedli so skoroda vso dvorano, tako da so delavci in nameščenci iz Sincze vasi, ki so prišli malo pred začetkom, le še deloma dobili v dvorani prostor, ostali so morali ostati v veži. Točno ob določeni uri je stopil na oder deželni glavar Piesch, ne da bi ga kdo v dvorani pozdravil.

Na kratko je povedal, o čem hoče govoriti in že po prvih stavkih je v dvorani izval odpor. Začeli so se vzklikati, ki so njegove trditve pobijali. Njegov govor je v glavnem izšel v sledečih mislih: Plebiscit je to vprašanje že odločil... Rusija, Anglija in Amerika jamčijo Avstriji stari meje... Komur to ni všeč, naj gre. Borili se bomo za nedeljno in svobodno Koroško kot nekaj. Ko so zborovalci začeli vpiti, da so to grožnje, krvave grožnje, je popravil, da misli duhovni boj in da bodo v sleherni hiši zanesli avstrijske misel.

Zborovalci so referenta tako zbegali, da je izgubil ves koncept. Vedno in vedno je prihajal s svojim »slagenjem«: »Ungedultes Kärnten«, kar je še najbolj navdušilo njegove pristaje v veži in nekaj v dvorani. Pa tudi ti so postali zbegani, ko so se še v veži začeli medklicati proti govorniku, tako da je po enournem prerekanju svoj govor brez pravega konca zaključil, ne da bi nakazane točke obravnaval.

Naslednjega dne, v ponedeljek 18. marca, smo dobili še višji obisk z Dunaja, in sicer zveznega notranjega in varnostnega ministra Helmerja ter drž. tajnika Grafa. Razumljivo je, da so oblasti podvezle vse, da se dogodki prejšnjega dne ne bi mogli ponoviti. Razen mnogih orožnikov v uniformah in civilu so z vsemi razpoložljivimi avtomobili, ki jih ima »Fahrberettschaft« v Velikovu, navlekli iz vse Podjane južno od Drave nekaj svojih ljudi skupaj.

Prvi je »pozdravil« dež. glavar Piesch. Govoril je samo nekaj stavkov, s katerimi je ponovil ono, kar je že povedal prejšnji dan. Za njim je povzel besedo minister Helmer. Tudi on je govoril isto kot prejšnji dan dež. glavar, samo da je postavil še bolj ostro in razločno. Takoj v začetku govora je omenil nedeljno Koroško. Tedaj se iz množice oglašali: »Do mirovne konferenc«! Oglasil se je Husar iz Zitare vasi. K njemu je planilo takoj nekaj ljudi v civilu in uniformah ter so ga hoteli odveči. Okolica se je potegnula zanj, naker so pograbilo še zraven stojedege devetinsitidesetletnega Andreja Sienčnika, partizana, čigar družina je bila izseljena, ter ga s silo in suvanjem odvekli s seboj. Nekaj ljudi je šlo za njimi in so potem od njih aretirali še Danila Kupperja iz St. Ruperta pri Velikovu.

Ti dogodki so se odigrali z bliskovito naglico nekaj metrov pred govorniškimi mizo. Notranji minister se je ob teh dogodkih smagoslavno nasmejal. Vsa organizirana nacistična drhal, ki je bila porazdeljena ob straneh in tudi pomešana med zborovalce, je ob teh dogodkih začela, začela celo riniti k mestu incidenta in rjuči: »Hauts ihm nieder! Schlagt sie nieder, die Hundel!« Dež. glavar je ob teh dogodkih imel takšno zadoščenje, da se mu je obraz še bolj razširil. Helmer je nato govoril o: »Unsere Verbindungen« Rusiji, Angliji in Ameriki, češ da one jamčijo Avstriji stare meje in prav posebno še poudaril, da tudi Rusija. Te meje bo Avstrija branila z vsemi sredstvi, zavezniki pa ji bodo pomagali. Avstrija hoče biti vsem dobra, ki jo pripozna in spoštuje njene postave. Onim pa, ki se temu nečesto ukloniti, je tešar pustil še eno luknjo odprto, naj grede.

Za njim je govoril državni tajnik, Korošek Graf, da bo mogoče uničiti enotnost in svobodo Koroške le čez njihova trupla (Leichen). Tako je sedaj državni tajnik Graf povedal jasno lo, kar je prejšnji dan poskušal omiliti deželni glavar Piesch. Nadalje je še rekel, da so na Koroškem bile še vedno vse stranke edine, kadar je bila Koroška v nevarnosti, tako je tudi danes.

Zborovanje je z nekaj besedami in predgovornika vrednimi opazkami zaključil dež. svetnik Ferlitsch. Vse zborovanje je trajalo 40 minut.

Vtisi: To je bilo zborovanje, kakršnih so koroški Slovenci bili vajeni v letih najhujšega razcveta avstrijskega in nemškega fašizma. Misli mi, da slišimo govornika Mater-Kapitšcha in da vidimo okrog sebe same kričeče PG jisti obraz, samo da tokrat brez PG-znakov. Tudi orožništvo v civilu in uniformah je pokazalo udarnost, kakršne jih je naučil Himmler. Bili so spet enkrat v svojem elementu.

Tako so nam je predstavila nova Avstrija po svojih ministrih.

Aretiranje so odvedli na orožniško postajo. Na cesti pred orožniško postajo se je zbrala skupina mladincev, ki je zahtevala izpustitev aretirancev. Orožniki so jih razganjali, vse legitimirali in zapisali in naposed zahtevali v imenu postave, da se razidejo.

Zeno Andreja Sienčnika je orožništvo obvestilo, da je njen mož aretirani in da je bil prepeljan v Celovec; v resnici pa je bil tedaj še v Dobrli vasi. Njegovi svačinji Ljudmila Sienčnik, ki je ob 2. uri vprašala, kje je Andrej Sienčnik, da bi aretirancem nesla hrano, pa so rekli, da so že v Celovcu. Pozneje smo izvedeli, da so bili še ob 4. uri na orožniški postaji. Kje se sedaj v resnici nahajajo, ni znano.

Ljudstvo z ogorčenjem obsoja vsa ta postopanja in vidi edino rešitev v čimprejšnji priključitvi k FLRJ.

Ob aretaciji Draže Mihajlovića čestita prebivalstvo vseh krajev države notranjemu ministru generalnemu poročniku Aleksandru Rankoviću

Beograd, 4. aprila. (Tanjug). Minister za notranje zadeve generalni poročnik Aleksander Ranković je prejel ob priliki aretacije izdajalca in voditelja krvnikov četniških tolp Draže Mihajlovića mnogo brzojavk iz vseh krajev države.

Združenje vojnih invalidov je poslalo generalnemu poročniku Aleksandru Rankoviću naslednje čestitko:

»Organizacija vojnih invalidov je posebno srečna zaradi vašega sporočila, da je v rokah naše pravične ljudske oblasti najbolj podli nasprotnik osvobodilne borbe naših narodov, izrodek in nesramni izdajalec Draža Mihajlović. Njegov krvavi meč je uničil nad desetstose sinov in hčera naših narodov širom Jugoslavije. Zaradi Dražine krvoločnosti je ostalo v naši deželi na tisoče invalidov. Prepričani smo, da bo Dražo in vse njegove pristaje, naj bodo kakršnikoli, zadela pravična kazen.

Mi vojni invalidi vam čestitamo k dostojni uspehom in obljubljam vam, da bomo s svoje strani nudili vso pomoč organom javne varnosti.

Naj živi svobodna; neodvisna Federativna ljudska republika Jugoslavija! Naj živi čuvač državne varnosti narodni heroj Aleksander Ranković!

Remjenti in bolniki glavne vojaške bolnišnice v Beogradu so čestitali ministru za notranje zadeve z naslednjimi besedami:

»Ko smo čitali vaš govor, smo ranjeni in bolniki glavne vojaške bolnišnice zve-

deli, da je padel v roke naših organov izdajalec srbskega naroda in največji zločinec Draža Mihajlović.

Mi ranjeni in bolniki, katerih rane še niso zaceljene in ki so posledica burbe z zločini med katerimi je bil tudi tolovaj Draža, čestitamo vam in vladi FLRJ.

Naj živi generalni poročnik Aleksander Ranković!

Naj živi s slavo ovenčana Jugoslovanska armada!

Naj živi vodja in učitelj jugoslovanskih narodov maršal Josip Broz-Tito!

Prebivalstvo okraja Kosmaj je čestitalo ministru Rankoviću ob aretaciji Draže Mihajlovića z naslednjo brzojavko: »Ko se je zvedelo, da je aretirani krvnik Draža Mihajlović, se je zbralo v našem okrajnem mestu Sopotu na tisoče mož, žena in otrok naših tovarišev, očetov, mater, sestra in bratov, ki jih ni več med nami. Njihove smrti je kriv zločinec Draža Mihajlović. Mnogi od nas nimajo doma, ker jim ga je on požgal.

Ob tej priliki, tovariši ministere, te lepo pozdravljamo, a preko tebe tudi vse tiste, ki so pomagali ujeti tega krvnika, ki je kriv smrti tisočev naših najboljših tovarišev, očetov in mater.

Prebivalstvo Kosmaja ti vzklika: Da bi dolgo, dolgo živel in nadaljeval z iztebljenjem zadnjih ostankov fa-

šizma.

Borci in podoficirji v Novem Pazarju

Rezultati dolžnostnih odkupov

Od okrajev v novomeškem okrožju prednjači okraj Kočevje, ki je imel do 26. marca zbranega že 98 odstotkov celotnega kontingenta za odkup. Primanjkljaj je znašal ta dan samo še 9269 kg.

Drugi je okraj Krško, ki mu manjka do 100 odstotkov še 12.855 kg. Najslabši so nekateri kraji trebanjskega in novomeškega okraja, kjer je bilo treba nastopiti proti nekaterim prikrivalcem živeža tudi z zaplemami. Najpoeč vasi, ki so oddale preko določene kontingenta, je iz okraja Črnomelj:

Cerkošče, Čeplje, Doblje, Dragomlje, Rodine, Dragatuš, Griblje, Ravnace, Krajni vrh, Marindol, Radonica, Radenci, Rožni dol, Slamna vas, Sela pri Jugorju, Špeharji, Vukovci, Gor. Suhor pri Meliki, Laze pri Jugorju, Vitnica, Črnomelj, Melika, Lokoica.

Žene tekmujejo v oddaji mleka

V okraju Slovenska Bistrica so žene med drugim sklenile, da bodo povečale oddajo mleka. V mesecu marcu so že oddale 1000 litrov mleka več kot doslej.

Predkongresno tekmovanje mladine novomeškega okrožja

Lepe uspehe v predkongresnem tekmovanju je že dosegla mladina kočevskega okraja. V Ribnici je napravila 1846 delovnih ur. V tem času je zbrala 5000 kg starega železa in ga zvozila na postajo, čistila je okrog šole in posipala ceste. Pomagala je vojski pri prevažanju sena. Organizirala je dva pevski zbora. Mladina iz Brega-Dol. Laze je napravila 300 delovnih ur. Pomagala je pri delu družini, ki nima delovnih moči. Zagali so drva in pripravljali krmo. V vasi Kot-Jurjevica so napravili 400 delovnih ur. Pri družini, ki nima delovnih moči, so našagali dro in popravljali ceste. Kočevska mladina je delala 2250 ur. Čistila je ruševine in zasipala jarke na športnem igrišču. Mladina iz Mozlja je čistila ceste od ruševin in popravila mladinski dom. Pri tem je napravila 500 delovnih ur.

V Sotražici so regulirali Bistrico, popravljali in čistili mladinski dom ter zasipali jarke. Opravljenih je bilo 1290 delovnih ur. Mladinci Loškega potoka so očistili in pospravili 5000 kosov opeke, mladinke pa so oprale vojski 890 komadov perila. V Kočevski Reki so delali 342 ur, popravili so ceste, očistili 1500 kosov opeke in tramovje podrtga skednja. V Dolenji vasi so popravili mladinski dom, nabrali 2500 kg starega železa in očistili 200 sadnih dreves. Pri tem so delali 300 ur. V Kotu je mladina nakopala 12 m³ peska ter popolnoma počistila ruševine porušene hiše in od teh izločila 3000 kosov opeke. Travniska mladina pa je očistila 5000 kosov opeke.

Mladina iz Trebnjega je v 900 delovnih urah odstranila ruševine pžagne postaje, nabrala 3000 kg starega železa in zbrala 1425 dinarjev za tiskovni sklad. V Mokronogu je v 510 delovnih urah mladina očistila ruševine ki so ostale od bombardiranja, nabrala 1100 dinarjev za tiskovni sklad in priredila tri kulturne prireditve. V St. Rupertu je v 600 urah popravila šolo. V Malokovcu je mladina pomagala pri sajenju trt 62 ur, pri podiranju ruševin so napravili 222 delovnih ur, širje mladinci pa so 20 ur podajali opeko pri pokrivanju streh. Mladina iz Lakenc je nabrala 550 kg železa in prostovoljno delala 100 ur. V Sotinju je mladina napravila 500 delovnih ur pri sekanju smrek in kopianju jam za elektrifikacijo svoje vasi. Nabrala je 100 kg stekla in 280 din za tiskovni sklad. V Sv. Križu je delala mladina 250 ur. Mladinke so oprale 180 košar perila. Mladina iz St. Janža je napravila 370 delovnih ur pri sekanju lesa in pri zasipanju strelskih jarkov.

Mladina iz Cerklj v krškem okraju je v 500 del. urah zbrala 26.000 kg železa, 220 kg starega papirja in 100 kg kunj. Pridobila je 7 naročnikov za »Mladino« in 2 za »Mladinsko revijo«. V Senou je v 516 urah odstranila en bunker in očistila šolo. Zbrala je 1200 dinarjev. Pridobila je 44 naročnikov za »Mladino« in 26 za »Mladinsko revijo«. Mladina v Dol. Piroščah je zbrala 25.000 kg železa in napravila 500 delovnih ur. V Starem gradu je mladina naredila 1000 delovnih ur pri obnovi šole in graditvi fizikalnega igrišča. Mladina traktorske postaje in mestnega odbora Brežice je natočila 6 vaonov železa. Mladina iz Vel. Mrševoce, Bučke, Črneče vasi, Obrežja-Jesenice in Čateža je delala pri zasipanju strelskih jarkov, pripravljala pesek in popravljala ceste.

V okraju Črnomelj je črnomeljska mladina delala 5 nedelje pri popraviljanju ceste na Otobcu, 2 nedelje pa je čistila ruševine. V Krupi je mladina popravila 200 m poti skozi vas. V doh dnevih je očistila 2000 kosov opeke, 1000 ur pa je pomagala družinam, ki nimajo delovne moči. Mladina iz Gribelj, Tanče gore, Čuril in Melike je popravljala ceste, čistila ruševine in pomagala kmetom pri poljskih delih.

6. poslali generalnemu poročniku Aleksander Rankoviću naslednjo brzojavko:

Ob priliki vaše izjave, da je padel v roke organov ljudske oblasti največji izdajalec in zločinec naših narodov, izrodek Draže Mihajlović, ti vzklikamo, tovariši Ranković. Naj živi ljudska oblast in naši mladi ponosni borci, ki se kalijo v borbi s sovražniki naših narodov.

Naj živi naš minister za notranje zadeve generalni poročnik Aleksander Ranković!

Reportaža o velikih dejanjih tržaškega ljudstva

Na Coroneo!

Trst, 1. aprila

Popoldne — po ladjedelnicah, po tovarnah in v pristaniščih se je ustavilo delo — so prikoralali v središče mesta delavci iz ladjedelnic pri Sv. Marku. Sredi trga je zaplapolala velika in z zlatom vezena rdeča zastava. Z delavci so bile žene, je bila mladina. Obrazi delavcev — prišli so z dela in bili so v delovnih uniformah — so bili videti utrujeni, kakor da bi prišli na trg s skrbjo. Vendar so trdno stali okoli svoje zastave; policija — začela je vozariti med njimi ter jih obkoljevati s kamioni — jih ni nič begala.

Trg sredi mesta se je začel polniti. Prihajale so nove in nove skupine; to so bile že stare povorkke. Prihajate so iz tovarn, iz ladjedelnic, iz tržaških predmestij. Prihajale so tiho, brez vzklikov. Slišati je bilo samo prodajalce časopisov, ki so klicali:

»Gladovna stavka v Coroneu.«

Delavci in nameščenci so stezali roke in kupovali. V listih so brali — kakor vse zadnje dneve — pisma, katera so pošiljali iz policijskih zaporov v ulici 30. oktobra in iz Coronea njihovi tovariši in someščani. Ta pisma so pisali te dni iz zaporov stari borci proti fašizmu. Pisma so pisali o mučenjih v policijskih zaporih, o pretepanjih, ki jih uganjajo nad prebivalstvom fašistični skvadriski, pisala so o borbenem razpoloženju med mučenimi jetniki.

»Dragi...« piše antifašist iz Coronea. »V zaporu sem že od nedelje večer. Mnogo je tovarišev. Zapirali so samo naše — reakcionarja nobenega. Ravnanje policije je zelo nasilno. Mnoge naše tovariše so pretepli do krvi. Stare fašistične metode... Ne popuštajte! Mi imamo

jo nosili delavci v prvi vrsti za njimi, je bila ves čas samo še na pol razvita. Tako je prikoralal sprevod na trg k morju — na Piazza Unità. Po ulicah, koder se je pomikal, ni bilo nikjer policije; bilo je, kakor da se policija ni znašla.

Ob morju je napravil sprevod — bil je že tisočglav — obhod okoli trga ter se ustavil. Množica na trgu je začela naraščati. Noben policijski kordon ne bi mogel več zadržati manifestantov. Od vsepovsod so prihajali z zastavami, na zastavah so bile rdeče peterokrake zvezde. Vreli so z vseh strani, vse ulice so jih bile znenada polne, iz vseh teh ulic so se začeli iztekati na trg ob morju.

Na pločnikih in na prehodih so se ustavljali ljudje in puščali sprevod mimo. Tam pa tam je kdo vzklil in pozdravil delavsko zastavo. Delavec, ki jo je nosil, jo je dvignil še ponosneje nad glavo, sprevod za njim je začel odzdravljati; njegovi vzkliki so bili vedno glasnejši.

Zdaj se niso valili po ulicah proti morju samo sprevodi tisočglavi, to so bili že sprevodi desetstisočglavi. Bili so to sprevodi delavcev in meščanov, mladincev in mladink. Vsi so se zlivali v reke na ulicah z eno samo mislijo in z enim samim hotenjem — pokazati voljo in hotenje tržaških množic. Nič več ne bi moglo zajeziti rek, ki so se zlivale na trg. Prostor pred Zavezniško vojaško upravo se je polnil; postajal je eno samo morje glav, množica je postajala vsako minuto močnejša.

Oficir v angleški uniformi je planil na prehod na trg z jeepa ter začel kričati proti sprevodu, ki je prihajal. Hotel je videti dovoljenje za manifestacijo. Prsi manifestantov, ki so hodili v prvi

daljeval pot proti delavskemu domu. Pred njim se je še vedno vila delavska zastava.

Takrat je neka ženska — bila je mati zaprtega šentjakobskega antifašista — zaklicala:

»Vode bi se bali? Naši borci se niso bali smrti, naši sinovi gladujejo! Naprej!«

Angleški oficir je medtem priganjal čerine, da so vlekli cevi za skupino, ki se je odcepila. Oziral se je okrog sebe. Manifestanti so videli, da se jezi, ker so čerini škropili preveč po tleh a ne v množico, manifestanti so opazili, da je ves vesel, ko je zagledal praznino med sprevodom.

Teh nekaj trenutkov, ko se je množica pretrgala na dvoje, je izrabila angleška policija. Pognala se je z jeepi za manifestanti, dva obkolila ter ju pobila s palicami na tla. Nato ju je začela vleči po cestnem tlaku proti stavbi Zavezniške vojaške uprave. Manifestanta sta se upirala ter so ju pretepli ter vlačili, dokler se jim ni posrečilo, da so ju potegnili — čeprav s silo — na kamione ter ju predali čerinom.

Množica, ki ni mogla več za zastavo, je postajala previdnejša. Začela se je vračati na trg ter se strjevati. Nekateri so začeli prebledeti, drugi so začeli vpiti:

»Glej demokracijo, kako dela z našimi!«

»A ko smo se borili z njimi, ko smo jih reševali, da niso prišli fašistom v roke, takrat so nam obljubljali, da Anglija ne bo tega nikoli pozabila!«

Potem je nekdo vzklil:

»Naj živi Jugoslavija — dežela kruha, miru in dela!«

Za njim so začeli vzklikati ostali. Vzklikali so:

»Naj živi Trst — sedma republika!«

»Naj živi maršal Tito!«

»Naj živi italijansko-slovensko bratstvo!«

»Naj živi bratstvo vseh narodov!«

Na trg so se zlivale nove in nove skupine, novi in novi sprevodi. Malo še, in ves trg je bil eno samo morje zastav. To število, ti desetstisoči, ki so napolnili trg — to je bila zmaga. Policija je morala odnehati.

Ali moč na trgu zbrane množice je naraščala z nezadržano silo. Ta moč ni naraščala samo od prilivov zunaj, naraščati je začela tudi na trgu. Moč, vedno večjo strnjeno desetstisočev na trgu so začele buditi godbe, začele so jo vlivati in krepiti delavske in partizanske pesmi. Nekaj trenutkov je zadostovalo — in ves trg je bil ena sama partizanska pesem. Ta pesem je pela in govorila o borbi tržaških desetstisočev, in zahtevala je svobodo. Klicala je, v borbo za pravice teh množic, klicala je na juriš. To so bile pesmi, ki so množico dvigale. Bile so pesmi, ki so vlivale vero desetstisočev v preteklih letih njihovih bojov; bile so pesmi, ki so jih pojile z vero tudi danes. To so bile končno tudi pesmi, ki so jih peli njihovi dragi pod fašizmom ter jih morajo peti še danes za rešetkami istih celic osovražene in mračnega Coronea. Pese mje delavce oživela. Obrazi niso bili nič več utrujeni, oživeli so, postali so borbeni.

Po visokih palačah okrog so se začela odpirati okna in vrata; na balkone so prihajali angleški oficirji. Dali so si servizirani kavo. Potem so srebali to kavo in se pomenkovali. Včasih je kateri tudi fotografiral. Na trgu se je zbirala množica okoli zastav in začela klicati:

»Naj žive partizani — osvoboditelji Trsta!«

In znova:

»Naj živi Trst — sedma republika!«

Potem je zaigrala godba, trg je bil znova ena sama partizanska pesem. Mladinke so začele poskakovati ob zvokih godbe in pesmi, začele so plesati z zastavami.

Hladni so ostali samo Angleži na balkonih. Srebali so kavo ter se zazirali po trgu, ki se je začel že tlačiti od manifestantov. Sčasoma so postajali tudi njihovi obrazi živahniji. Trg je bil pod njimi kakor na odprti mizi, gneča je rasla, pred poslopjem Zavezniške vojaške uprave se je začela pregibati policija. Bila je na motorjih in na konjih, na jeepih in na kamionih. Na jeepih je bila tudi angleška policija z rdečimi kapami. Motorji so začeli riti med ljudi, za njimi je začela potiskati tudi konjenica. Konji so se obračali med množico ter spodsra-

Čerini na konjih razganjajo demokratične množice Trsta na Piazza Unità

vali na tlaku. Za njimi so začeli pritiskati jeepi. Za jeepi so vozili polni kamioni čerinov. Čerini so držali v rokah lesene kije. — Množica se je začela počasi umikati. Umikala se je proti obali, proti morju. Ves čas tega umika so delavci šttili množico ter opozarjali policijo na motorjih in čerine na konjih naj bodo previdni. Eden izmed policajev na motorjih je pobesnel. Spuščal je motor ter se kakor divji zaganjal v množico. Množica se je razdeljevala pred njim, in za njim se je znova zrinjala. Tudi konjenica, ki je prodrla v sredo množice, je bila kakor obkoljena. Noben jeep več ni mogel za njo. Divj je samo motor. Množica si je zapomnila njegovo številko. Bila je številka C 5803074.

Zadnji v množici, ki se je umikala proti morju — tam so bile ob pomolih angleške križarke — je šel osivel šentjakobski delavec. Umikal se je močno zapotegnjen v dve gube. Z eno roko se je opiral ob palico, z drugo je nosil zastavo. Vselej, ko je dvignil glavo, se je pokazala na njegovih prsih razglednica, s podobo velikega voditelja svobodoljubnega človeštva. Starec si jo je pripel na prsi z iglo. Policija se ga je izogibala. Ogibali so se ga motorji, konji in jeepi. Starec je šttil manifestante, ki so z vzkliki in pesmijo sprejeli šentjakobsko zastavo, ki jim je prišla nasproti z veliko povorko.

Vsa obala tja do delavskega doma je bila ena sama velika povorka, po njej se je začela pomikati množica proti delavskemu domu.

Angleški oficirji so začeli zapuščati balkone. Imeli so lep popoldan. Sijalo je sonce, doživeli pa so nekaj takšnega, kar more angleški oficir doživeti samo še v Bombay ali v Kalkuti.

Prostor pred delavskim domom je postal v trenutku mravljišče. Manifestacije tod so se nadaljevale. Manifestanti so prepevali in zahtevali izpust svojih dragih. Med tem je stopil na balkon Mestnega osvobodilnega sveta Tržačan Jakšič. Pevanje v zvočnikih in med množico je pohnelaha — v tišino, ki je nastala, pa je udaril glas enega izmed tisočeterih. Ta glas je nagovoril množico z besedami:

»Meščani, delavci, antifašisti!«

Množica pod njim je prisluhnila. Sprejela je vsako njegovo besedo. Te besede so govorile to, kar je čutila in hotela množica.

V sredo ponoči smo končali z manifestacijami, s katerimi smo hoteli pokazati, kakšna je volja našega ljudstva. Hoteli smo se vrniti na delo — ali na vandalski način so začeli uničevati naše domove... Vrnili so se časi 1919. in 1920. leta... Znova so začeli iskati streliva in orožja, da bi mogli uprizoriti nove pogrome na kulturne ustanove tržaškega prebivalstva... Naše tovarišice, ki čuvajo te domove, zapirajo in pretepejo posebni nadpadalni oddelki »squadre d'azione«. Jetniki iz Coronea nam pišejo, da ti najbolj pretepejo prav borce-partizane. Jetniki so poslali odprto pismo guvernerju mesta... Začeli so z gladovno stavko. Ne jedo. Polegli so po žimnicah zato, da mi izpovemo, da s takšnim sistemom ni mogoče več nadaljevati. Mi hočemo, da se v našem mestu ustvari bratstvo, ne pa sovraštvo. Sovražniki, ki so se včasih usluževali nemškimi okupatorjem, so že začeli misliti, da smo klonili pred drhaljo, ki so jo privlekli v mesto na nekakšne manifestacije... Gospodarji so začeli dvigati glave, začeli so odpuščati delavce, naše najboljše antifašistične borce. Poziv-

vamo vse pošteno ljudstvo, da se pridruži tržaškemu in prepreči nadaljnji pohod fašizma!«

Množica je sprejemala govor in ploskala. Zatem se je izluščila iz nje garibaldinska zastava, za njo zastava delavcev iz ladjedelnic pri Sv. Marku, za njo druge, na stotine zastav. Med zastavami se je razvrstila množica. Mogočen tok je začel lezti iz nje proti Corsu, po ulicah v središče mesta, od tam proti Coroneu.

Na čelu so šli partizanski borci v svojih zdelanih uniformah. Nosili so zastavo in hodili s počasnim korakom. Dve tovarišici za njimi sta držali zastavo, da je na široko plapolala v vetru ter se je pomikala po ulicah počasi kakor barka.

Za njim so korakali z istim počasnim korakom voditelji svobodoljubnih tržaških množic, za njimi kolone delavcev, njihovih sorcev ter deset tisoč tržaških množic. Te kolone so počasi zavzele vso široko ulic, koder se je sprevod pomikal.

V takšnem počasnem koraku so igrale delavske godbe, v takšnem počasnem koraku so peli manifestanti težko pesem o njihovi borbi na izpostavljenem koščku sveta. Pesem je osvojila ulice in pela:

»Zahtevamo svobodo!«

To je bila pesem, ki je verovala v zmago, bila je pesem, ki je bila pritegovala v vrste na ulici nove desetine. Kolone na pločnikih so začele ploskati, potem je tudi nje potegnili za sabo tok naraščajoče reke.

To je bil zdaj korak zmage. Pomikati se je začel proti Coroneu. Spremljali so ga zastave, spremljala ga je pesem.

Policija je zadnji trenutek pridrvela proti zaporom Coronea ter jih zabarikadirala z jeepi in s polnimi kamioni čerinov.

Pred manifestanti, ki so zavili z ulice Carducci, se je pokazalo sivo in razstreljeno zidovje Coronea. Tržaško sodniho — na pročelju katere se še vedno koščati liktorski svezjenj s sekiro in grb fašistične boginje pravice z napisom, da je bil tu postavljen »sedež pravice v 14. letu rojstva fašizma« — so stržile pomnožene straže civilne policije.

Ali sprevod se je pomikal mimo sivih zidov proti ječam Coronea. Tam je gladovno že tretji dan 400 njegovih dragih — onih, ki so jih zaprli in mučili, samo zaradi tega, ker so hoteli izpovedati svojo voljo, ki pa prikrižim tržaškim fašistom ni bila po volji.

Počasni korak borcev na čelu sprevoda je skoraj docela zastal. Godba je glasneje zaigrala, pesem je glasneje zaorila iz grl in vpila:

»Zahtevamo svobodo!«

Dvigale so se roke v pozdrav, na stotine in na tisoče rok. Na tisoče glasov je zahtevalo smrt fašizmu, je zahtevalo svobodo.

To so bili oni tisoči, kateri so šli sami skozi zidove, kateri so imeli svoje drage za temi zidovi, katerih dragi so bili za temi zidovi mučeni, so šli skozi te ječe v smrt, v taborišča smrti in na dosmrtno rojbo. A šli so za to in trpeli za to, da bi ne bilo nikoli več fašizma na svetu, da bi mogli kdaj svobodno živeti. To so bili hkrati oni stotisoči, za katere in za katerih drage še vedno stoji to zidovje, če bi znova kdaj lahko dvignili v mestu glave tisti, ki so začeli vpiti po tržaških ulicah: »Smrt fašizmu!«

Sivo zidovje je bilo mrko, rešetke na oknih so bile kakor brez življenja. Jetnike so držali ta dan pod podvojnjo stražo, niso jih spustili na sprehod. Ali pesem, ki je zunaj pod zidovi zahtevala svobodo za vse, ta silna pesem tržaških množic je prodrla tudi zidove Coronea. Vlivala je nove moči v nji, ki so posegli po gladi, da bi mogli zavpiti v svet o krivici, ki jo uprizarjajo nad njimi fašistični skvadriski, da bi hkrati s svojo žrtvijo opozorili svet na novo fašistično kačo, ki je začela dvigati glavo.

Počasi se se začele prve vrste pomikati izpred zaporov. Nadaljevale so pot proti vrhu mesta, z istim počasnim korakom, peli so isto pesem, ki je zahtevala svobodo. Sprevod se je razlegnil čez ulice in ulice, ne da bi bilo videti konca. Vsepovsod so se odpirala okna, prebivalstvo je mahalo z zastavami in ploskalo množici.

Zdaj ni pel več sprevod, pele so vse ulice.

Na mesto je padel prvi mrak, Trst pa je bil ta večer ena sama pesem. To je bila pesem zmage

K. P.

Ogromna množica antifašistov posluša govor tovariša Jaksetiča

toliko zaupanja. Naši tovariši pojejo, ne prestanto pojejo. Za Tita in za republiko!

Zadnje teh pisem se je končalo z besedami:

»Tovariši! Borba se nadaljuje! Vzdržite! Mi trdno verujemo v zmago! Naprej za Tita, za republiko!«

Na vse strani med množico, ki se je nabirala ter ustavljala sredi trga v vročem popoldanskem soncu, so se razrpaljali pionirji ter začeli sejati preko glav na tisoče lističev. Množica je stezala roke za lističi, jih lovila, se sklanjala ter jih pobirala. Na letakih je pisalo:

»Gladovna stavka protifašističnih jetnikov.«

Tržačani!

Okrog 400 protifašističnih jetnikov je začelo v zaporih Coronea z gladovno stavko. Gladovno stavko so začeli zaradi nečloveškega ravnanja civilne policije, ki pretepa in muči naše protifašistične borce, kakor so jih mučili včasih samo še nemški ss-ovci.

Zato se bomo zbrali vsi in pokazali, kako zahtevamo, da se enkrat za vselej konča s fašističnimi metodami.

S temi letaki vred so raztresali pionirji in mladinci še druge. Na teh je pisalo:

»Konec fašističnemu terorju!«

»Hočemo svobodo!«

»Naj živi Trst — 7. federativna republika!«

Končno so pozivali letaki na veliko protifašistično manifestacijo na Piazza Unità.

Množica je brala ter se pomenkovala; skratka, bila je še tiha. Samo naraščala je. Sredi skupin je bilo vedno več zastav. Bile so zastave z rdečimi zvezdami, bile so na pol razvite ali pa so plapolale v vetru. Po dohodih okrog trga so začeli vozariti jeepi, kamioni so začeli dovažati policijo. Policija je začela zapirati dohode proti glavnim ulicam.

Takrat so delavci iz ladjedelnice pri Sv. Marku in šentjakobčani dvignili svojo veliko zastavo ter odšli po ulicah proti morju. Nič na trgu ni vedel, kam se bo množica razšla; tudi policija se ni mogla znati. Medtem so se šentjakobčani mirno pomikali proti morju. Pred seboj so nosili zastavo. Pod to zastavo so bili zbrani stari tržaški antifašistični borci, bila je zbrana mladina, pod njo so bili njihovi najboljši delavci, ki so jih zadnje dni začeli odpuščati iz tovarn. Fašizem je po zadnji veliki fašistični manifestaciji začel uganjati po mestu svoje orgije. V tržaške ladjedelnice so se začeli vračati stari fašistični časi. Gospodarji po tovarnah so se čez noč opogumili ter že kaželo svoje pravo in priganjeno fašistično lice. Pred delavci v sprevodu so šli pionirji in mladinci ter odzdravljali ulice z letaki. Zastava, ki so

vrsti ter nosili zastavo, so se mu vedno bolj približevale. Ko so prišla do jeepa, molče, ne da bi mu nameravala dati kakršen koli odgovor, je oficir planil v jeep, se zadenski umaknil ter odpeljal pred reko novega sprevoda, ki se je začel izlivati na trg.

Odpeljal se je pred zavezniško vojaško upravo. Tam so se začeli zbirati kamioni, molocikli in jeepi. Kamioni so bili polni policistov v črnih oblekah in belih kapa. To so bili enaki policisti, kakor oni, na katere je množica vpila po pogrebu škodenjskih žrtev: »Čerini — assassini!« (To pomeni toliko kakor ubijalci.) Na jeepih se je prevažala angleška policija kakor ona, ki je pri manifestacijah pred dnevi vozila v množico, toliko s palicami po glavah ter pomagala vlačiti do nezavesti pobite manifestante na kamione. Zdaj so policisti na jeepih vrteli gumbce na sprednjih in oddajnikih ter poročali o množicah desetstisočeterih, ki so vrele na trg. Poročale so, da te množice prihajajo na trg z zastavami, da so na zastavah peterokrake zvezde in da so te zvezde rdeče. Poročali so, da so med zastavami rdeče delavske zastave in da je množica začela peti. Prepevala je partizanske in delavske pesmi. Neka skupina je začela peti »Na juriš!«

Na policiji so se najprej čudili: kako more biti manifestacija, ko ni nihče vprašal po dovoljenju, ko ni nihče dovolil? Čudili so se kakor angleški oficir, ki je povpraševal na prehodu prihajajoče manifestante. Potem pa so poslali jeepom ukaz, naj manifestante razženejo.

Manifestanti so napolnili v tem času ves prostor na trgu. Razvili so zastave, se obrnili proti palači, kjer je tabla, na kateri piše, da se nahaja tam zavezniška vojaška uprava, ter začeli klicati:

»Izpustite naše tovariše!«

»Izpraznite zapore!«

»Konec fašističnemu terorju!«

Delavci iz ladjedelnice Sv. Marka so dvignili zastavo in odšli z njo po obali proti delavskemu domu. Za njimi se je začel razvrščati sprevod.

Policija je to opazila ter začela tekat. Ze prej so delavske žene in tržaške matere zagledale škropilni voz pred palačo. Sprezirom so zrle na čerine, ki so začeli pritrjevati na voz gasilne cevi.

»Pravi gasilci!« je vzklila ena.

Zdaj so čerini pripeljali škropilni voz proti sprevodu in naperili cevi proti množici. Eno teh cevi je pomagal veliki manifestaciji začel uganjati po mestu svoje orgije. V tržaške ladjedelnice so se začeli vračati stari fašistični časi. Gospodarji po tovarnah so se čez noč opogumili ter že kaželo svoje pravo in priganjeno fašistično lice. Pred delavci v sprevodu so šli pionirji in mladinci ter odzdravljali ulice z letaki. Zastava, ki so

Oni, ki so ostali za curki, so se začeli ustavljati. Sprevod se je pretrgal, čerini v angleškimi oficirjem pa so obrnili voz proti glavi sprevoda, ki je na-

Civilni in vojaški policisti so z brizgalnami razganjali tržaško ljudstvo, ki ima po njihovem mnenju »svobodno izražanje volje!«

O napakah pri tekmovanju

Okrožnica zveznim centralnim upravam, federalnim odborom, zveznim sekretariatom in krajevnim strokovnim svetom

Dragi tovariši!

V zvezi s tekmovanjem je potrebno sistematično študiranje, t. j. poglobljanje v vprašanja tekmovanja, da bi se dobre strani dela posameznikov, delovnih skupin ali celotne industrijske stroke prenesele tudi na druga podjetja in da bi tako pravočasno preprečili negativne pojave pri tekmovanju. Predvsem je potrebno ob tej priliki naglasiti pomen in namen tekmovanja; namen tekmovanja je, da se z največjimi napori delavcev in nameščenec odkrijejo nove, popolnejše in bolj racionalne delovne metode. Namen je posebej poudariti proizvodnje ob istih objektivnih delovnih pogojih, a da se pri tem varčujejo surovine in drug material ter se izboljša kakovost izdelkov. Če bomo dosegli to, bomo ustvarili pogoje za gromno blagostanje širokih plasti našega ljudstva. Z vztrajno in vsakdanjo agitacijo ter propagando je treba prepričati slehernega človeka, ki je vključen v proces proizvodnje, o pravilnosti tega stališča. To ni lahko delo. S to preprosto resnico je treba predvsem seznaniti naše aktiviste in po njih vse delavce, nameščenec, tehnike, inženirje in druge voditelje proizvodnje. Treba je nuditi pomoč na samem kraju, a ne se opirati le na pisarna navodila. Treba je vstopiti v podjetja in tam odkrivati vprašanja, pokazati delavcem in voditeljem proizvodnje ter sindikalnim aktivistom, kaj je treba narediti. Kljub temu, da je tekmovanje zavzelo velik obseg in da udeleženci tekmujejo z veliko ljubeznijo in razumevanjem, ima vendar posebno številne napake. Dolež se bile ugotovljene naslednje pomanjkljivosti:

1. Posamezne strokovne organizacije so pri tekmovanju kratko malo kopirale splošne pogoje tekmovanja, ki jih vsebuje okvirni načrt glavnega odbora Enotnih strokovnih zvez delavcev in nameščenec in ki je bil objavljen v začetku letošnjega promajskega tekmovanja. Dolež je posamezne strokovne podružnice v svojih programih bodesečno ponavljajo pogoje tekmovanja, ki jih vsebuje okvirni načrt njihovih zveznih centralnih uprav in si ne prizadevajo, da bi določene pogoje tekmovanja obdelale in konkretizirale po specifičnih pogojih in razmerah proizvodnje v njihovih podjetjih oziroma ustanovah. Zato udeleženci tekmovanja v posameznih podjetjih in ustanovah niso prevzeli konkretnih, individualnih in kolektivnih obveznosti, formuliranih v sklenjenih pogodbah med posamezniki, delovnimi skupinami, oddelki in posameznimi podjetji na področju posamezne produkcijske stroke. V takšnih podjetjih in ustanovah se razvija tekmovanje neorganizirano, prepuščeno je samo sebi, in v njem ne sodeluje ves delovni kolektiv.

2. Posamezne strokovne podružnice pri tekmovanju niso določile in ne organizirale zakonodajne evidence in kontrole samega tekmovanja. Vsakdanje preverjanje izpolnjevanja prevzetih obveznosti in izidov med tekmovanjem z organizirano evidenco in kontrolo je nujno potrebno zaradi pravilne orientacije vodilnih organov pri tekmovanju in samokontroli ter menjavanja izkušenj med udeleženci tekmovanja.

3. Posamezne zvezne centralne uprave, federalni odbori, zvezni sekretariati in krajevni strokovni sveti niso določili in ne odpošiljajo na teren operativnih vodstev, ki bi preverjala organizacijo in izvedbo tekmovanja v podjetjih, ustanov-

ah in industrijskih središčih in pomagala podružnicam voditi tekmovanje. Nezadostna pomoč omenjenih sindikalnih forumov podružnicam podjetij in ustanovam je največja pomanjkljivost sedanjega tekmovanja, ki je neugodno vplivala na tekmovanje v mnogih podjetjih in ustanovah. Zato morajo omenjeni forumi med tekmovanjem redno pošiljati tovariše na teren, izročiti navodila najvišjih sindikalnih forumov in aktivno sodelovati v njihovi izvedbi. Na drugi strani morajo ti tovariši pri preverjanju izpolnjevanja prevzetih obveznosti in doseženih uspehov med tekmovanjem zbirati in širiti pridobljene izkušnje na vsa podjetja posameznih panog oziroma strok.

4. Kljub izrecni odredbi predsednika gospodarskega sveta in ministra za industrijo F.L.R.J. tov. Hebranga, uprave posameznih gospodarskih podjetij ne sodelujejo aktivno pri sedanjem tekmovanju. Glede na to, ker je brez aktivnega sodelovanja vodilnih organov nemogoča pravilna izvedba tekmovanja, si morajo strokovne organizacije in drugi forumi v največji meri prizadevati, da v sedanjem tekmovanju aktivno sodeluje ves delovni kolektiv z upravo in tehničnimi vodji vred.

5. Ugotovljeno je, da so v posameznih poročilih delavskih dopisnikov, objavljenih v sindikalnem in drugem tisku, objavljeni samovoljni, polepšani in pretirani podatki o doseženih uspehih med tekmovanjem, kar kompromitira in profanira vso kampanjo tekmovanja in vpliva negativno na udeležence tekmovanja. Zato je nujno potrebno preverjati omenjene dopise in poročila, poslana uredništvu strokovnih in drugih listov. V interesu samega tekmovanja je, da so poročila stvarna ter da ustrezajo dejstvom. S pravilno organizacijo poročevalske službe je treba čim bolj popularizirati predvsem najboljše udarnike in delovne kolektive, ki s svojimi prizadevanji in uspehi med tekmovanjem v resnici mnogo pripomorejo napredku proizvodnje.

6. V mnogih podjetjih in ustanovah se je tekmovanje usmerilo v glavnem na podaljšanje delovnega časa, oziroma v protovoljno delo v korist fonda za obnovo države, medtem ko druge obveznosti in naloge zanemarjajo. Omejitve vsega tekmovanja na podaljšanje delovnega časa je škodljivo stopanje na strmo pot, ki se mora z njim čimprej končati. Protovoljno delo je samo ena prevzetih obveznosti tekmovanja. Koristno je, kolikor ne podražuje proizvodnje in kolikor podaljšanje delovnega časa ne zmanjšuje intenzivnosti dela pri normalnem delovnem času. Nadurno protovoljno delo na račun intenzivnosti dela v rednem delovnem času ogroža interese proizvodnje, ki so istovetni z interesi udeležencev tekmovanja. V podjetjih in ustanovah, kjer ni mogoče podaljšati delovnega časa v proizvodnji zaradi pomanjkanja surovin ali goriva, je treba protovoljno delo omejiti na urejanje delovnih prostorov, čiščenje in popravilo naprav, strojev, orodja, ureditev materiala v skladiščih, arhiva v ustanovah itd. Dalje naj delavci pripravijo v okviru tekmovanja protovoljne delovne ure pri javnih delih v svojih krajih in pokrajinah. V industrijskih panogah, ki jim začasno primanjkuje surovin in materiala, je treba težiče tekmovanja prenesti na maksimalno izboljšanje kakovosti in pocenitve proizvodnje.

7. V posameznih podjetjih in industrijskih središčih se je med tekmovanjem

znatno poslabšala kakovost proizvodnje zaradi malomarnosti uprav, strokovnih vodij in sindikalnih organizacij. Takšne negativne pojave v razvoju tekmovanja, ki resno ogrožajo interese proizvodnje, je treba brezpogojno čimprej odpraviti. Poslabšanje kakovosti proizvodnje očitno dokazuje nezadostno skrb uprav, tehničnih vodij in sindikalnih organizacij pri prizadevanjih za napredek proizvodnje, pomanjkanje njihovega medsebojnega sodelovanja pri vodstvu tekmovanja in da sta evidenca in nadzorstvo med tekmovanjem slabi. Vodstva tekmovanja so dolžna, da nujno storijo vse potrebne ukrepe za izboljšanje kakovosti proizvodnje. Sicer se tekmovanje profanira in zgreši svoj namen.

8. Posamezni udeleženci tekmovanja se neupravičeno bojijo, da se bodo med tekmovanjem naglo izčrpale zaloge surovin, materiala in pogonskega goriva ter da bodo delavci ostali brez dela. Zato je nujno potrebno v največji meri okrepiiti kampanjo za tekmovanje in z neprestanimi prireditvami delavcev in nameščenec buditi duh udarništvja in delovnega tekmovanja. Ni težko dokazati delavcem, da se s povečanjem proizvodnje hkrati povečujejo tudi zaloge surovin in pomožnega materiala.

9. Posamezni sindikalni forumi so pri organiziranju evidence tekmovanja razposlali podrejenim organizacijam tiskovine za izpolnjevanje rednih poročil in v njih zahtevajo tudi podatke, ki niso v neposredni zvezi s tekmovanjem. Ta poročila pa morajo biti omejena na konkretne izide, dosežene med tekmovanjem. Zvezno ministrstvo za industrijo je s svojo okrožnico, ki je bila objavljena dne 20. marca v 23. št. »Radac«, odredilo upravam industrijskih podjetij, naj pošiljajo redna poročila o tekmovanju. Sindikalne podružnice v industrijskih podjetjih so dolžne, da pošiljajo redna poročila v dvojniki pristojnim sindikalnim forumom za navedbo podatkov o rezultatih, ki so bili doseženi na organizacijskem in kulturno-prosvetnem področju dela med tekmovanjem. Sindikalne organizacije v ostalih gospodarskih panogah in ustanovah, ki nimajo gospodarskega značaja, se morajo tudi omejiti v svojih poročilih na podatke, ki se nanašajo izključno na tekmovanje.

10. Ugotovljeno je, da pri posameznih sindikalnih forumih niso bile ustanovljene komisije za tekmovanje kot pomožni organi sindikalnih forumov, ki vodijo tekmovanje. Dalje v posamezne komisije niso bili pritegnjeni strokovnjaki, ki je njihovo sodelovanje neobhodno potrebno pri organizaciji in izvedbi tekmovanja. Omenjene komisije morajo biti ustanovljene pri vseh sindikalnih forumih, od uprav podružnic pa do zveznih centralnih uprav in federalnih odborov ESZDNJ. Omenjene komisije morajo biti sestavljene iz vrst najboljših udarnikov, sindikalnih aktivistov in strokovnih vodij.

Po prejemu te okrožnice so omenjeni forumi dolžni, da redno pošiljajo vsakih 14 dni poročila o razvoju in izidih sedanjega tekmovanja svojim organizacijam glavnemu odboru ESZDNJ. Prva poročila morajo vsebovati centralne uprave in federalni odbori vsekakor poslati glavnemu odboru ESZDNJ do 1. aprila letos.

S. F. — S. N. I.

30. marca 1946.

Predsednik: Salaj,
Tajnik: Špoljarič.

Glavna naloga železničarjev — vzpostavitev trdne zveze med industrijo in kmetijstvom

Nadaljevanje konference Zveze železničarjev in transportnih delavcev

Po slovesnem delu kongresa Zveze železniških in transportnih delavcev in nameščenec so prešli na delovni del. Branko Medić, tajnik centralne uprave, je podal poročilo o političnih in gospodarskih vprašanjih prometa ter orisal borbo prometnih delavcev prva leta bivše Jugoslavije ter njihovo sodelovanje v narodno osvobodilni borbi. Pričkal je delo in uspehe zveze, ki zdaj šteje nad 100.000 delavcev in je ena številčno najmočnejših zvez.

Potem je Medić govoril o uspehih in nalogah zveze. Glede na vlogo železniškega prometa v gospodarskem življenju narodov in države in glede na to, da je ta promet ostal po zasledbi strahovito razrušen, so stopile pred zvezo velike naloge. Od osvoboditve do konca l. 1945 je bilo obnovljeno od 6140 km uničenih prog 5020 km, od 3800 uničenih kretnic 1869, od 937 mostov 778, od 60 predorov 40. Ti uspehi kažejo, da je zveza dobro razumela svoje dolžnosti.

Medić je naglasil, da nas pa ti uspehi še zdaleč ne morejo zadovoljiti. Železničarje čakajo še mnoge nerešene naloge. Oživitve vsega našega gospodarstva se zdaj že kaže v močnejšem železniškem prometu. Toda naš železniški park je dvakrat manjši, kakor je bil pred vojno, razen tega so pa vagoni in lokomotive tudi slabši, ker so bili mnogi poškodovani.

Cenen prevoz — ceneno blago

Medić je naglasil, da je glavna naloga železniškega prometa vzpostavitev trdne zveze med našo industrijo in kmetijstvom. Druga naloga je, da se celotna organizacija železniške in prometne službe dvigne na višjo stopnjo, da se omogoči z novimi delovnimi metodami in s povečano intenzivnostjo dela v vseh železniških podjetjih zmanjšanje proizvodnih in prevoznih stroškov. Železniški in splošni promet je lahko tudi ovira razvoja našega gospodarstva, če ne dosežemo zmanjšanja prevoznih stroškov. V kalkulaciji cen blaga so vračunani tudi prometni stroški, ki obremenjujejo blago, ki se prevaža. Tudi od prometnih stroškov je odvisna cena blaga na tržišču. Zato mora biti geslo železničarjev: ceneno prevoz — ceneno blago!

Tretja pomembna naloga našega prometa je, da se obratovanje vagonov omeji na čim manjše število dni. Po uvedbi prometnega načrta se je obratovanje vagonov zmanjšalo pri odprtih vagonih na 8 dni, pri zaprtih na 6 dni, medtem ko se je pri vagonih za ožkotirne železnice zmanjšalo na 3 in pol dni. Železniški delavci morajo stremeti, da se obratovanje vagonov skrči na še manjše število dni. Zaradi tega morajo prometni načrt preučiti vsi člani z namenom, da se prometni načrt izpolni in da se nadzira njegova dejanska uresničitev. Razen tega se je treba boriti proti vsakdanjim pojavom, da so vagoni v prometu nezadostno obremenjeni. Ko bi dosegli maksimum obremenitve vsi naši vagoni, bi se dejansko povečal obstoječi vozovni park za 20.000 vagonov.

Vozni red se mora spoštovati kot prometni zakon

Naslednja pomembna naloga je, da se zagotovi urejen in zanesljiv železniški promet. Vozni red je treba spoštovati kot prometni zakon. Nedvomno je, da vlaki vozijo v veliki meri z zamudami zaradi malomarnega ter nevestnega opravljanja službe. Tako so n. pr. 2. marca znašale zamude vseh vlakov Jugoslaviji 807 ur. Zaradi tega je bilo izglubljeno za narodno gospodarstvo 825 lokomotivskih ur, 27.089

Ustanovitev postaj za vprežno živino v Vojvodini

V zvezi s splošnim načrtom letošnje pomladne setve je ena važnih nalog uspešna in pravočasna obdelava zemlje v vojvodinskih krajih, kjer so se naselili naseljenci. Iz ostalih ljudskih republik se je od lanske jeseni naselilo v Vojvodini okrog 25.000 družin, ki bodo morale v novih krajih delati v povsem drugačnih razmerah in na nov način. Največja težava je, ker kolonistom ni bilo mogoče pri najboljši volji nuditi dovolj vprežne živine, zakaj po ključu odpade na tri družine le po ena vprega.

Da bi odstranili te velike ovire, je Glavni izvršni odbor avtonomne Vojvodine izdal na podlagi odredbe ministrstva za kmetijstvo Srbije o splošni mobilizaciji vprežne živine odlok za ustanovitev postaj vprežne živine v vseh vojvodinskih vaseh. Naloga teh postaj bo, da bodo pri pomladni setvi v največji meri pravilno in smotrno izkoristile vprežno živino pri obdelavi zemlje kolonistov. Hkrati je treba s takšnim načrtnim delom doseči čim bolj donosno obdelavo zemlje.

Pri svojem delu so vprege razdeljene na brigade; brigada pa ima deset parov vprežne živine. Da čelu vsake brigade je brigadir, ki vodi delo na terenu. Organizacija teh postaj spada pod pristojnost okrajnih ljudskih odborov, ki imenujejo upravnike postaje. Ti upravniki bodo po brigadirjih vodili vse delo z vprežno živino na svojem področju, organizirali in kontrolirali kvalitativno in kvantitativno delo brigad. Razen upravnika mora njegov pomočnik kot strokovnjak po svetnem načrtu določati načrt dela vprežne živine in voditi vse potrebne upravno delo postaje.

Odlok določa da prejema brigadirji in vozniki (orači) za svoje delo nagrade, ki se izplačujejo iz dohodkov skupne žetve vseh kolonistov, višino te nagrade

vagonskih ur, 793 delovnih dni ali dva milijona 421 tisoč dinarjev. Povsem moramo odpraviti zamude vlakov, je naglasil Medić.

Strokovne organizacije morajo pomagati železniškim in upravnim oblastem pri usposabljanju osebja. Pri tem je treba računati tudi s tem, da bi tudi ženske lahko nadomestile moške v prometni službi, kakor n. pr. v Sovjetski zvezi.

Tudi na železnih je treba uvesti akordno delo

Izredno pomembna naloga naših strokovnih organizacij je uvedba akordnega dela, kjer koli je to mogoče. Odlok prometnega ministrstva o razvrščanju uslužbenec je pomemben poizkus, da bi bilo uvedeno več pravilnosti v sistem nagrajevanja železniških uslužbenec. Toda treba se je še bolj poglobiti v preučevanje zamotane železniške službe in izdelati takšen plačilni sistem, ki bo pri železniškem osebju povečal delovno vneto.

Medić je potem ostro obsodil množične primere tatvin na železnici. Ta pojav je bil nekoliko zatrt, toda železniški sindikat ga mora iztrebiti s koreninami in mobilizirati za to nalogo vse svoje članstvo. Za to je potrebna železna disciplina. »Ali je zdaj pri nas železna delovna disciplina, ko vlaki skoraj redno vozijo z zamudami, ko posamezni naloženi vagoni stojijo dneve in mesece na postaji, ne da bi jih razložili, ko pošiljka iz Bačke, namenjena v Bosno prispe v Niš, ker ni na vagonih predpisanih odpremnih listkov, ko vozijo nezadostno naloženi vagoni? Ne, pri nas ni prave discipline. Delovna disciplina se ne bo utrdila samo s represivnimi ukrepi, temveč je potrebno trajno in stalno kulturne politično delo med članstvom tako, da bo članstvo to disciplino zvesto prevzelo kot izraz novega razmerja do svoje države.«

Borba proti navadam iz stare Jugoslavije

Kot zadnje, toda nič manj pomembno nalogo, je Medić navedel borbo proti škodljivi psihologiji in navadam iz stare Jugoslavije, proti ljudem, ki dosledno tičijo v birokraciji, korupciji in podkupovanju. Naloga strokovnih organizacij je, da nudijo vso podporo ljudskim oblastem in da so pobudniki čiščenja škodljivih elementov iz železniškega aparata.

V ponedeljek dopoldne drugi kongresni dan, je pozdravil kongres odposlanec zveze železniških delavcev Madžarske Gici Jene, nakar se je začela razprava o poročilu Branka Medića. Popoldne je Ivan Andrijevič, član centralne uprave, podal poročilo o organizacijskih nalogah zveze. Najprej je navedel glavne pomanjkljivosti zveze v sedanjem delu na organizacijskem področju. Podružnicam se določijo in posredujejo aktivizirani široki množice članstva in je bilo delo omejeno v glavnem na posameznike. Nekateri sindikalni funkcionarji so tako preobremenjeni z delom, da se dušijo v njem, kar je v večini primerov njihova krivda, ker mislijo, da ne more ali noče nihče drug opraviti dela, ki ga opravljajo oni. Potem je Andrijevič govoril o pomenu delavskih zapušk, ki jih doslej mnoge železniške edince, sekcije, postaje in upravne ustanove niso nikdar imele. Dotaknil se je tudi vprašanja mladine in njenega usposabljanja ter je zaključil poročilo, da je neobhodno potrebno dvigniti politično kulturno raven članstva. Po poročilu je sledila razprava.

Primča vas v Suhi Krajini je dobila vodo

Sindikat monterjev in kleparjev je v dogovoru z Upravo za vode pri ministrstvu za gradnje sklenil, da bo montiral vodovod do Primče vasi v sklopu skupinskega vodovoda za Suho Krajino.

Uprava za vode pri ministrstvu za gradnje je pripravila ves material in preskrbela, da so bili že leta 1942 izkopani jarki oznaženi in pripravljeni za montažno delo. Uprava cest je dala iz remize na Višu po režijski ceni v uporabo dva tovorna avtomobila in dva soferja za prevoz delavcev v Suho Krajino.

Delavci so žrtvovali svoj sobotni zaluček in tako sta že 23. t. m. ob 7. uri odpeljala iz Ljubljane dva tovorna avtomobila 4 tovarišev iz instalaterske in kleparske stroke z vsem potrebnim orodjem in materialom čez Zagradec in Ambrus v Primčo vas. Ob 10 dopoldne je bilo delo že v polnem teku. Monterji so se razdelili v skupine; eni so polagali cevi, drugi so tesnili stike s predvorn, pripravljali močele, talili in vlivali svinec in ga zabijali, spet drugi so snajžili in popravljali armature. Domačini so na potrebnih mestih poglabljali järke in odbijali ali razstreljevali skale, ki so ovirale delo v jarku. Delo je vidno napredovalo. Do večera je bilo položeno že 217 m 80 mm premera in večinoma že zatesnjenih. Polaganje in tesnjenje profila 150 mm je bolj počasno napredovalo, saj tehtna ena sama taka cev okrog 160 kg.

V nedeljo popoldne so bile vse cevi 150 mm premera v dolžini 374 m položene. Med tesnjenjem pa sta bili najdeni 2 cevi s počenimi šobami in ju je bilo treba izmenjati. Delo se je zato zakasnilo, da v nedeljo še niso bile vse cevi zatesnjene in v Primči vasi še ni bilo vode. Postavljena naloga še ni izvršena, delavci pa morajo biti v ponedeljek zopet na svojem rednem delu v Ljubljani.

Toda pravi udarnik se ne ustraši napora. Tovariši, ki so imeli v ponedeljek neodločljivo delo, so se odpeljali proti večeru v Ljubljano, ostalo pa je še 22 monterjev in kleparjev, ki so se v nedeljo v večernih urah z vso vneto ločili preostalega dela in so ga v ponedeljek uspešno dokončali. 25. marca 1946 je voda prvič pritekla v Primčo vas. Napor je bil kronan z uspehom, v katerega smo ves čas

skrivoma upali in se hkrati bali, da smo morda precenjevali svoje moči, ko smo tako visoko določili storitev našega dela.

Domačini so bili srečni, ko je prišel prvi skozi hidrant silen curek vode. Domače kavnice so slabe. Ljudem kmalu po dežju zmanjka vode in morajo ponjo v dober kilometer oddaljen Ambrus, kjer imajo že napeljeno vodo. Odslej ne bo več tega dela in takih skrbi; vodo bodo imeli doma. Veliko korist od te napeljave bodo imele sosednje Višnje, ki so skoraj popolnoma porušene. Tam so kavnice brez vode, ker ni streh. Vse vodo so ljudje doslej morali dovažati iz Ambrusa, odslej bo ta pot za kilometer krajša. Isto velja tudi za požgani Brezov dol. Za to vas je bila v nedeljo udarniško postavljena zasilna izlivka pri preobodu vodovoda preko ceste. Odslej domačinom ne bo treba vode voziti iz Ambrusa po strmih bregu navzgor. Vozilji bo bodo po ravnem svetu od zasilne izlivke.

Tik pred zaključkom del, ko so bile cevi že napolnjene z vodo in so prišle pod pritisk, se je izkazalo, da so 3 cevi počene. Tedaj pa se je razvilo pravo tek-

Napori delavcev iz gozdne uprave za obnovo Trnovskih gozdov

V Trnovem je bil sestanek gozdnih delavcev in predstavnikov sindikalnih organizacij z zastopniki državne gozdne uprave, na katerem so obravnavali probleme, ki jih bo treba rešiti. Zaradi gozlosekov in pretrganega izčrpanja gozda ob cestah pod italijansko upravo, je bilo treba znižati letni posek lesa, posekani les pa smotrno porazdeliti. Od 21. gozdarskih hiš so bile vse požgane in porušene, razen dveh manjših. Gozdna uprava, ki je začela z delom z zelo skromnimi finančnimi sredstvi, je s pomočjo poživovalnih delavcev obnovila dva hiši, dve leseni baraki in zgradila dva cestna mosta. Pravkar obnavljajo še tri gozdarske hiše. Prav tako je z združenimi močmi premagala težave glede pomanjkanja orodja, prevoznih sredstev kakor tudi

oblačil in hrano za gozdne delavce. Na sestanku so bile postavljene sporazumno z delavstvom akordne cene za izdelavo lesa v okviru uredbe o zaslužku delavcev. Do sedaj so izvršili že nad 70% zastavljene si delovnega načrta. Pripravili so 9.000 kub. metrov drv, 6.000 kub. metrov hlodov in 1.500 komadov železniških pragov. Ves stari posekani les in nad polovico novopripravljenega lesa so pripeljali ob ceste, od koder ga bodo lahko izvažali iz gozdov. Posebno pažno polagajo na smotrno sušenje drv, s čimer bodo zboljšali kurilni učinek. Med delavstvom se je razvilo živahno tekmovanje, ki ima za cilj, čim bolj izrabiti les in očuvati gozdove. Soglasno so napravili načrt za učinkovito izkoriščanje košenin in njiv, ki se nahajajo med gozdovi. Na tak način bodo pomagali predvsem tistim, ki nimajo zadosti svoje zemlje. Mladina pa bo v tekmovalnem delu znosila k cestam vejevje in odpadke od sečnje, kar bodo brezplačno zvožili v vasi za potrebe osromašenih ljudi. (Tanjug)

Inž. Papis.

Leontijev:

Izvor in značaj druge svetovne vojne

Moskovska »Pravda« prinaša v svoji zadnji številki pod naslovom »Izvor in značaj druge svetovne vojne« članek znanega sovjetskega publicista in dopisnega člana Akademije znanosti Leontijeva, v katerem je rečeno:

»Profitašistični značaj druge svetovne vojne se ni vsakomur jasen. Medtem ko so smatrali ljudske množice v demokratičnih državah osvobodilno vojno proti fašističnim napadalcem za svojo lastno stvar, ne moremo istega trditi za vplivne reakcionarne kroge v Veliki Britaniji, Združenih držav Amerike in drugih državah.

Pred vojno so reakcionarji obsipali Hitlerjevo in Mussolinijev režim s številnimi pohvalami. V fašizmu so videli zanesljiv »steber« proti boljševizmu. Znano pa je, da so za boljševizem označevali vsako napredno gibanje, vsak napor množic, da bi uresničile svoje osnovne pravice, vsak poizkus zaslužnih kolonialnih narodov, da se osvobodijo tujskega jarma.

Ko je Hitler napadel Sovjetsko zvezo, so ti ljudje odkrito izražali upanje, da se bosta Sovjetska zveza in Nemčija medsebojno zgrizli do onemoglosti in da bodo s tem odstranjene vse zapreke na poti vzpostavitve britansko-ameriškega gospostva nad svetom.

Ker so imeli ta cilj, so zastavili ves svoj vpliv, da bi odložili dejansko sodelovanje Velike Britanije in Amerike v vojni proti Nemčiji, zlasti pa da bi odložili pričetek drugega bojišča v Evropi.

Celo nekateri politiki, ki so smatrali za potrebno obsoditi take odkrite profitašistične ideje, so med vojno zastopali mnenje, da ta vojna ni ideološka in profitašistična.

Britanski konservativci dolgo časa niso gojili proti fašizmu kot ideologiji nikakega sovraštva. Vendar niso mogli stati ob strani, ko so videli, da fašistični napadalci ogrožajo sam obstanek Velike Britanije in njenega otoka. Predstavniki tega stališča so poizkušali ljudstvu skriti, da fašizem nikakor ni samo »ideologija«, ampak tudi materialna sila, ki je neločljivo povezana z vojno in napadalnostjo, ki predstavlja torej smrtno nevarnost za varnost vseh narodov in za stvar splošnega mira.

Reakcionarji v anglosaksonskih državah so preprečevali svet, da lahko obstoja nenapaden, miroljuben in spoštovanja vreden fašizem. Prav ti krogi branijo tudi danes Franca.

Opozoriti je treba na članek sina bivšega predsednika britanske vlade Randolpha Churchilla, ki je bil nastujen 9. marca v listu »New York World Telegram«. V tem članku Randolph Churchill poizkuša dokazati, da pretekla vojna ni bila vojna proti fašizmu, ampak vojna proti napadalcem, ki so nameravali zaslužiti Evropo.

O SILAH DEMOKRACIJE IN REAKCIJE V MEDNARODNI ARENI

Sedaj, ko je profitašistična koalicija dobila vojno, načena svetovni tisk vprašanje, ali bo ta koalicija prav tako sposobna, da dobi tudi mir. Ta tisk običajno navaja zgodovinske primere, da bi pokazal kako se navadno koalicije po zmagi nad skupnim sovražnikom razidejo.

Vendar pa je treba upoštevati, da je imela profitašistična koalicija vrsto posebnih značilnosti, ki so bile posledica osvobodilne narave druge svetovne vojne.

V teku profitašistične vojne niso nudile samo vlade cele vrste držav druga drugi roke, ampak so tudi ljudske množice občutile potrebo, da gredo skupno v borbo, da bi se lahko uprle sovražnikom človeštva — fašistični napadalnosti.

Zaradi tega so po vseh državah milijoni preprostih ljudi, ki so preživeli grozoto vojnih let in prestali toliko žrtev v vojni, sedaj pripravljeno braniti mir z isto odločnostjo, s kakršno so se večeraj borili proti skupnemu sovražniku.

Vojni voditelji zavezniških držav so celo med vojno proglasili, da ni njihov cilj samo zmaga nad skupnim sovražnikom, ampak tudi ustvaritev svetovnega reda, ki bi ustvaril nevarnost nove napadalnosti s strani sovražnih držav in ki bi narodom zagotovil trajen mir in varnost.

Vendar pa je čas, ki je potekel od konca vojne pokazal, da naletijo ta načela in ti sklepi od časa do časa na težke izpite.

V svetu se danes jasno opažata dve različni struji. Predstavniki ene izmed teh dveh struj si prizadevajo, da bi ustvarili stanje, v katerem bi gotove sile imele v mednarodni organizaciji glavno besedo, medtem ko bi se druge morale podrežati vsiljenim odločitvam. To so novi pretendenti na gospostvo v svetu.

Vojna proti fašističnim napadalcem se ni bila zaključena, ko je reakcionarni ameriški tisk pričel trditi, da mora Amerika zavzeti prevladujočo položaj v vseh mednarodnih odnosih in po vseh delih sveta, da je poklicana vzpostaviti svojo »ideološko hegemonijo« in svoje »moralno vodstvo« po vsem svetu. Se več, take izjave običajno spremljajo nedvoumna namigavanja na razdiralno moč atomske bombe.

Britanski imperialistični krogi, očitno uvidevajo, da ne morejo pričakovati, da bi si osvojili prevlado v svetu, zaradi tega so pripravljene zadovoljiti se z vlogo manjšega družabnika v skupnem britansko-ameriškem podjetju za vodstvo vsega sveta (kot

EAM ne bo nikoli priznal zakonitost volitev, ki so se izvedle v nedeljo

New York, 4. aprila. Tass poroča: Na tiskovni konferenci, ki jo je organiziral Grško-ameriški svet v New Yorku, so govorili predstavniki grške narodno-osvobodilne fronte, ki so na poti po Združenih državah Amerike. Načelnik tiskovnega oddelka EAM-a Karvunis in voditelj socialistične stranke Grčije profesor Georgalis sta izjavila, da predstavljata izvedba volitev v Grčiji prevaro in da monarhisti spriču vmešavanja in podpore britanskih čet kontrolirajo državne organe, zlasti pa vojsko in policijo, tako da lahko neovirano potvarjajo volivne spiske.

Karvunis in Georgalis sta pripomnila, da so netočna obvestila iz Aten, češ da se je volitev vzdržalo samo 30%, kakor tudi, da se prikriva dejstvo, da so nekateri monarhisti glasovali večkrat. Ako Britanija in Združene države Amerike resnično želijo pomagati grškemu narodu pri uresnitvi prave demokracije, je potrebno, da se rezultati teh lažnih volitev razveljavijo. V nasprotnem primeru bi nosile velike zavezniške države veliko odgovornost, kajti one so si prizadevale, da bi grška vlada te volitve izvedla.

Karvunis in Georgalis sta ob koncu izjavila, da EAM in druge republikanske stranke nikoli ne bodo priznale za zakonite volitve, ki so bile 31. marca, in njene rezultate.

Grška vlada ne objavlja več volivnih rezultatov

Atene, 4. aprila (Tanjug). Reuter poroča: Reuterjeva dopisnica iz Aten Elizabeth Barker poroča, da je grško ministrstvo za notranje zadeve prenehalo objavljati volivne izide.

Tukajšnji neodvisni opazovalci smatrajo, da si je to mogoče pojasniti na dva načina: ali s tem, da grško ministrstvo za notranje zadeve, ki je odgovorno za objavo rezultatov, podlega povečanemu pritisku populistične stranke, ki zahteva, da se ne objavljajo »delni rezultati«, ki dajejo vtis, da se je velik odstotek prebivalstva abstiniral, ali pa s tem, ker se je ugotovilo, da so volivni spiski tako netočni, da v veliki meri povečujejo število volivcev, zaradi česar so oblasti smatrale za potrebno, da jih pregledajo in popravijo prej, preden pride do objave končnih rezultatov.

V prilogi zadnjemu razlaganju se navaja dejstvo, da je več pokrajinskih prefektov iz raznih predelov Grčije poslalo ministrstvu za notranje zadeve brzojavke, v katerih je rečeno, da je zaradi vpisovanja imen mrtvih oseb od 20 do 25% volivnih spiskov postalo netočnih.

Več kot polovica volivcev je bojkotirala volitve

Atene, 4. apr. (Tass). Končni volivni rezultati še niso znani, vendar pa je, če sodimo po objavljenih številkah, število oseb, ki so volitve bojkotirale, doseglo 50%. Ves demokratični tisk poudarja, da znaten del demokratičnih državljanov ni glasoval in da to jasno dokazuje, da je večina ljudstva proti potvorenim volitvam.

Levičarski listi pozivajo, naj se volivni rezultati anulirajo in organizirajo resnično demokratične volitve. Hkrati objavljajo dolge sezname oseb, ki so glasovali dvakrat, trikrat ali celo štirikrat, ter sezname ljudi, ki so jih s silo privlekli na volišče. Listi navajajo primere, kjer so nekateri glasovali v imenu oseb, ki so že zdavnaj mrtve, ali ki so brez volivne pravice ter celo primere, kjer so ljudi, ki niso prišli na volišče, šteli skupno s tistimi, ki so glasovali. Prav tako so navedeni primeri, kjer so člani narodne garde obiskali več volišč in glasovali na vsakem od njih.

List »Rizospastis« prinaša brzojavko, ki jo je Vicuris, kandidat liberalne stranke, poslal na dan volitev ministrskemu predsedniku. »Demokratični državljanji, ki se niso pokoravali, so bili pretepeni in odpeljani. Usoda teh oseb je neznan«, je rečeno v brzojavki.

Odlok atenskega prefekta Karagropulosa o podaljšanju volivnega roka za tri ure ne glede na to, če je zadnji uro na volišču kaj volivcev ali nič, je povzročil oster protest. Ta odlok je v kritičnem nasprotju z zakonom. Posebno rezultati »nočne glasovanja« so zelo sumljivi. Na volišču v atenskem predmestju Kalifea n. pr. čez dan ni glasovalo več kot 30 oseb od 730, v treh dodatnih urah pa je glasovalo 700 volivcev.

se je pokazalo ob priliki Churchillovega govora v Pultonu).

Vendar pa te ideje ne morejo sprejeti ostali narodi, ki tvorijo ogromno večino človeštva.

Razen omenjene smeri obstoja na svetu tudi druga demokratična struja, ki temelji na nujnosti sodelovanja vseh miroljubnih narodov, malih in velikih, v interesu miru, varnosti in socialnega napredka. Ta struja odgovarja in je razumljiva tudi sovjetskim narodom, ker se je v razdobju pred vojno Sovjetska zveza pokazala kot odločen borec za mir med narodi, ker je Sovjetska zveza za časa vojne odigrala odločilno vlogo pri popolnem uničenju glavnih središč svetovnega fašizma in svetovne napadalnosti, medtem ko po vojni vodi dosledno borbo za reševanje svetovnih vprašanj po poti mednarodnega sodelovanja in si prizadeva, da bi se mednarodni odnosi izgradili na načelih demokracije.

Med drugo svetovno vojno in po vojni je mednarodni ugled Sovjetske zveze ogromno narasel. Sovjetska zveza se z vsemi svojimi silami prizadeva za dosledno uporabljanje demokra-

Vprašanje »Severnega Epira« je bilo rešeno že na mednarodni konferenci v Londonu 1913. leta

piše »Baskimi«

Tirana, 4. apr. (Tanjug) Albanska brzojavna agencija poroča:

List »Baskimi« prinaša v svoji številki z dne 31. III. uvodni članek pod naslovom »Vprašanje Severnega Epira ne obstoji«. V članku je med drugim rečeno:

»Prvič smo slišali o »Severnem Epiru« med balkansko vojno. Nismo še pozabili podlih manevrov Elefteriosa Venizelosa, niti požganih vasi južne Albanije in drugih krajev.

Postavljati vprašanje »Severnega Epira« pomeni zadati težak udarec miru na Balkanu in v Evropi, za katerega so dali svobodoljubni narodi milijonske žrtve v profitašistični vojni.

Ves svet ve, da v oblasti Korče ni niti enega Grka in da je v Džinokastru grška manjšina, ki ne presega 10% prebivalstva in ki uživa vse pravice.

Nato navaja »Baskimi« diplomatske dokumente, ki na neizpodbiten način dokazujejo, da sta Korča in Džinokastro albanska kraja, in pravi:

Ta področja so bila prisojena Albaniji leta 1913. na konferenci velikih sil v

Londonu. Razmejitev je precizno izvedla mednarodna komisija, ki je prisodila Korčo in Džinokastro Albaniji.

Prav tako je bilo objavljeno na konferenci veleposlanikov v Parizu l. 1921. nedvomno poročilo, da sta Korča in Džinokastro albanska. O tem dejstvu se je prepričala tudi anketa komisija Društva narodov leta 1922.

Nato piše »Baskimi« o boju dveh oblasti proti fašističnim okupatorjem ter o novi dobi, ki je nastala po porazu fašistov in o ljubezni grških manjšin do albanskih ljudskih oblastev, in pristavlja: »Da bi vedeli, kako postopajo v Grčiji z manjšinami, je dovolj, če vemo, kako postopajo z grškim narodom. Dovolj je, če se spomnimo terorja, ki vlada v Grčiji, in volilne komedije 31. marca, pa že lahko vemo, kako postopajo z makedonsko in bolgarsko manjšino. Na koncu pravi list, da so je več kot 20.000 Albancev iz Čamerije zateklo v Albanijo, da bi se izognili preganjanju in mučenju grških monarhistaštov.

Na koncu pravi list, da imajo manevri grških monarhistaštov namen obrniti pozornost grškega naroda od notranjega vprašanja, da bi ga reakcija lahko lažje obvladala, a da ne bodo svobodoljubni narodi nikoli pustili, da bi se zaradi teh nezadovoljstev izklesalo novo klanje. Tem širokoustnežem, ki tako kričijo po »Severnem Epiru«, odločno odgovarjamo: Vprašanje »Severnega Epira« ne obstoja!

Prijateljstvo s Sovjetsko zvezo je osnova madžarske zunanje politike

Madžarski ministrski predsednik o najvažnejših problemih Madžarske

Budimpešta, 4. aprila (Tass). Madžarski ministrski predsednik Ferenc Nagy je govoril na zborovanju v mestu Pecs. »Demokracija je stalna oblika našega življenja«, je dejal Nagy, in je glede na naloge demokracije in nje utrjevanja poudaril potrebo po enotnosti delavcev in kmetov.

Po prvi svetovni vojni je reakcija zmaga, ker ji je uspelo zasejati nesoglasje med ta dva sloja delovnega ljudstva, zemljiški magnati in industrijci pa so to nesoglasje nemudoma izrabili. Te se sedaj ne sme ponoviti. Ta dva sloja delovnega ljudstva morata zaupati drug drugemu in se skupno boriti za realizacijo demokratičnih načel ter v te borbo pritegniti napredno inteligencijo.

Potrebno je ohraniti vladno koalicijo, kajti edinole koalicija more sedaj predstavljati pravo obliko vlade. Posamezna stranka bi ne mogla neodvisno vladati države. Glede vprašanja socialnega mira je dejal Nagy, da se vlada ne straši nobenih naporov pri pobijanju antisemitizma in različnih sledov fašistične ideologije, ki se pojavljajo tu pa tam. Doselej še ni stala nobena vlada pred tako številnimi nalogami in tolikimi težkočami.

Pred kratkim je koalicijska vlada pretala težko preskušnjo. Reakcija je skušala izrabiti naše težkoče. Kakor hitro smo to videli, smo razumeli, da so potrebni temeljiti ukrepi. Kot plod teh ukrepov se je utrdila stranka malih posetnikov in sedaj izpolnjuje obveze, ki jih je dala ljudstvu.

Ministrski predsednik je nadalje govoril o mednarodnem položaju Madžarske, ki se je po njegovih besedah temeljito spremenil.

»Predvojna zunanja politika Madžarske je bila popolnoma pod nemškimi vplivi. Obenem z osvoboditvijo izpod nemških okupatorjev se je njere zunanja politika osvobodila škodljivega enostranskega razvoja. S hvaležnostjo in zaupanjem se obračamo k tistim, ki so nas osvobodili in nam zajamčili narodno neodvisnost naše države.

4. april je praznik naše osvoboditve. S prazničnimi občutki pristopamo k tej obletnici, da praznujemo zgodovinski dan ter položimo vence na grobove tistih, ki so dali svoja življenja za našo osvoboditev. Prijateljstvo z našo veliko sosedo Sovjetsko zvezo stoji na prvem mestu v naši zunanji politiki. Samo formalno prijateljstvo seveda ne bi bilo dovolj. To prijateljstvo mora pognati korenine v duši našega ljudstva. Biti moramo ponosni, da smo lahko prijatelji velike Sovjetske zveze — najvztrajnejšega borca proti fašizmu.

Nekdanja madžarska vlada je zakrivila zločine proti Sovjetski zvezi in madžarsko ljudstvo jih mora popraviti s tem, da postane resnično zvest prijatelj velike in ljubeznive sosedice.

tičnih načel v odnosih med vsemi državami, velikimi in malimi. Sovjetska zveza pripisuje velik pomen organizaciji Združenih narodov in gleda v njej delazmožne instrumente za zaščito miru in mednarodne varnosti. To dokazuje cela vrsta dobroznanih Stalinovih izjav, ki so bile dane med vojno in po vojni.

Treznji ljudje so vedno uvidevali, da predstavlja ohranjanje enotnosti sil protifašistične koalicije najboljšo sredstvo za uspešno delo organizacije Združenih narodov, ker je protifašistijska koalicija prevzela nase odgovornost za delo te organizacije, ki jo je sama ustvarila.

Razumljivo je, da se pojavljajo spori in nesoglasja glede številnih vprašanj, ki jih razmotrivajo velike sile. Vendar bi bilo treba te težave premagati in omogočiti sprejemanje skupnih odločitev v mednarodnih zadevah.

V vsakem primeru živčna vojna proti Sovjetski zvezi nikoli ni prinesla lahorik njenim začetnikom. Zagovorniki pravične stvari imajo dovolj močne živce.

Indijski narod zahteva jasne dokaze, da bo britanska vlada rešila indijsko vprašanje

Moskva, 4. aprila. Dopisnik Tanjuga poroča: Sovjetska revija »Novoje vremja« piše v rubriki »mednarodno življenje« naslednje, ob priliki odhoda angleške vladne misije v Indijo:

Dogodki v Bombayju in Kalkuti so prisilili britansko vlado, da je pospešila svojo odločitev. Koncem februarja je bilo objavljeno, da bo odšla v Indijo posebna komisija, ki je bodo sestavljali lord Lawrence Petik, minister za Indijo, sir Stafford Cripps, minister trgovine in Alexander, prvi lord admiraltete ter da bo ta misija skupno z vicekraljem Indije pričela pogajanja z indijskimi predstavniki o bodočnosti dežele. Britanski tisk tolmači ta sklep kot nov dokaz dobre volje britanske vlade, da reši indijski problem. Toda, sodeč po poročilih v tisku, so v Indiji v tem pogledu zavzeli drugačno stališče. »News Chronicle« pripominja, da je bilo že preveč razočaranja v zvezi z Indijo, da bi bil prevelik optimizem v tej fazi opravičen.

Politični voditelji Indije zahtevajo, da Anglija na konkreten način dokaže svojo dobro voljo. Predsednik indijskega nacionalnega kongresa Kalam Azad je izjavil, da bo kongres pričel pretresati ukrepe za »končno in odločilno borbo«, če britanska vlada ne bo priznala svoje deklaracije, s katero je objubila, da bo Indija kmalu dobila popolno samoupravo. Eden od voditeljev kongresa Nehru je zahteval, da se pred pogajanjimi prizna in proklamira popolna neodvisnost Indije.

Indijci smatrajo, da je neobhodno potrebno izpolniti to zahtevo, preden bi se mogla pričeti kakršna koli pogajanja. Toda britanski krogi trdovratno zavračajo to zahtevo. Takšen vtis se dobi iz nedvoumnega pisanja vplivnih britanskih listov. Tako n. pr. izraža »Daily Herald« bojazan da bi oblast v Indiji ne prešla s priznanega voditelja na neodgovorne elemente. Kakor misli ta list, bi se mogle potem zgoditi strahotne stvari. »Daily Telegraph« in »Morning Post« se prav tako sprašujeta, kako naj da Velika Britanija svobodo narodu 400 milijonov ljudi, ki se med seboj vojskujejo, in ki jih loči kultura, vera in jezik.

Ti komaj prikriti pozivi, da se očuva britanska vladina v Indiji kažejo, da ima indijski narod stvarne razloge, da se opravičeno ne zanaša na deklaracije in da zahteva konkretne dokaze »dobre volje«. O tej »dobri volji« se v Angliji že dolgo pripoveduje, toda Indija še nadalje ječi pod neznoznim jarmom kolonialnega režima, ki jemlje 400 milijonov ljudi osnovne človeške pravice.

S PROCESA V NURNBERGU

Ribbentrop je sodeloval pri pripravah za napad na Jugoslavijo

Nürnberg, 4. aprila. Tass poroča:

Na večerajšnjem sodnem zasедanju se je oboženi Joachim Ribbentrop še nadalje izmikal odgovorom na postavljena vprašanja. Ko ga je tožilec Fyfe vprašal, ali se je izvajal na Češkoslovaško ob priliki vstopa nemških čet na njeno ozemlje pritisk, je oboženi cinično izjavil: Ne.

Toda oboženi je bil z navzkrižnimi vprašanji tožilec prisiljen priznati, da je bil na Češkoslovaško izvajan pritisk. Ko je tožilec vprašal Ribbentropa, ali je res, da je hodil v London kot nemški veleposlanik in da je smatral, da so izgledi za sporazum z Anglijo zelo nizki, se je Ribbentrop izmikal direktnemu odgovoru.

Ribbentrop je še nadalje poskušal prepričati sodišče, da je Nemčija do zadnjega dne nameravala rešiti vprašanje Danziga na diplomatski način. S tem brbljanjem je nadaljeval celo, ko mu je tožilec prečital citat iz Hitlerjevega govora z dne 23. maja 1939. leta. »Gdansk — je govoril tedaj Hitler — ni predmet za pogajanja. Gre za razširitev našega življenjskega prostora na Vzhodu. Druge možnosti ni.«

Ribbentrop je izjavil, da on nima pojma o tem govoru. Oboženelec je celo trdil, da je zvedel za napad na Norveško samo 30 ur pred izvrševanjem napada.

Enako stališče zavzema oboženi tudi do vseh vprašanj glede Belgije in Holandske. Trdi, da ni vedel ničesar o pripravah za napad na te dežele, niti o premikanju čet proti mejam teh dežel, niti o Hitlerjevih direktnih navodilih, v katerih je odločno zahteval uničenje Belgije in Holandske.

Ribbentrop ni podvzel nikakih diplomatskih korakov pred napadom na Jugoslavijo

Oboženi je legal še celo tedaj, ko mu je tožilec predložil njegov lastni dokument, zapisnik razgovorov s Cianom. Kot pravi ta dokument je Ribbentrop določil Nemčiji Belgijo in Holandsko, a Italiji Jugoslavijo.

Hitler in Mussolini sta se dogovorila, da zavzameta Balkan, da bi izkoristila njegovo bogastvo za dolgotrajno vojno.

Tožilec je citiral Hitlerjevo izjavo, v kateri je rečeno, da je on sklenil, da ne bo čakal deklaracije nove jugoslovanske vlade o lojalnosti ter da bo storil vse, da uniči Jugoslavijo kot nacionalno enoto. Ne bodo postavljali nikakih diplomatskih vprašanj niti stavljal ultimata. Napad bo izvršen, čim bodo pripravljene potrebne čete in oboževite.

Oboženi: Ne razumem, kaj ste hoteli s tem povedati.

Tožilec: Sedaj boste razumeli: Vaša politika je bila v tem, da napadete Ju-

goslavijo, ne da bi podvzeli kakršne koli diplomatske korake. Sklenili ste napasti Jugoslavijo in porušiti Beograd. Je to točno?

Oboženi: Ne morem odgovoriti na to vprašanje niti z »da«, niti z »ne«, če ne dam odgovarjajoče izjave.

Tožilec: Če ne morete odgovoriti z »da« ali »ne«, tedaj sploh ni treba odgovoriti.

Ribbentrop je ponovno zanikal vse, ko je tožilec pričel pretresati okoliščine, pod katerimi je bila napadena Sovjetska zveza. Ribbentrop je izjavil, da ni vedel ničesar o Hitlerjevih odločitvah, da napade Sovjetsko zvezo in da ni vedel za vojaške priprave, ki so pričele v zvezi s tem napadom že poleti 1940. leta.

Tožilec: In ko je Hitler decembra 1940. leta sprejel načrt Barbarosaa, ali vam tudi tedaj ni ničesar povedal?

Tudi na to vprašanje je odgovoril oboženi z običajnim »ne«.

Oboženi je prav tako izjavil, da ni slišal ničesar o srditih spopadih hitlerjevcev z rodoljubni okupiranih dežel. Ko mu je oboženelec pokazal nemški dokument, v katerem je črno na belem napisano, da je Ribbentrop svetoval Cianu, naj pošče področja, v katerih se nahajajo partizani, je oboženi poskušal dokazati, da je beseda »požgati« nedolžna beseda.

Nato je tožilec predložil neizpodbiten dokument, v katerem je rečeno, da je Ribbentrop svetoval Italijanom, naj uničijo partizane. Oboženi se je dolgo poskušal izmakniti direktnemu odgovoru, toda je bil vendar prisiljen priznati, da je to rekel.

Ribbentrop je 17. aprila 1943. leta svetoval italijanski vladi, naj podvzame proti jugoslovani, upornikom stroge, srdite, zverinske ukrepe, podobne tistim, ki so jih uporabljali Nemci v Danski in Norveški.

Pogoji bolgarske opozicije za sodelovanje v vladi nasprotujejo moskovskim sklepom

Sofija, 4. aprila (Tass). Listi objavljajo vest, da je 29. marca veleposlanik ZSSR v Bolgariji Kirsanov obiskal ministrskega predsednika Kimona Georgijeva in mu podal naslednjo ustno izjavo:

Sovjetska zveza smatra, da pogoji, ki jih stavi opozicija za sodelovanje v vladi, nasprotujejo sklepu moskovske konference treh ministrov zunanjih zadev in so zaradi tega nesprejemljivi. Sovjetska vlada smatra pogoje, ki jih je stavil Kimon Georgijev pri svojih pogajanjih z opozicijo, za pravilne. Znanec je, da pogoji, ki jih je stavil Kimon Georgijev opozicijskim skupinam, popolnoma ustrezajo sklepu moskovske konference treh zunanjih ministrov.

Lepa glasba za tiste, ki delajo

Lep je prvomajski načrt Ljubljanskega radijskega orkestra: dati kulturo tistim, ki jo najbolj zaslužijo, delovnemu ljudstvu. Člani orkestra pripovedujejo vsi zadovoljni:

»Za nas je največji užitek, ko igramo delavcem in vidimo, s kakšnim razumevanjem slede melodijam takih skladb, o katerih je včasih veljalo mnenje, da preprosto, glasbeno nesolnemu človeku niso dostopne.«

Ljubljanski radijski orkester je obiskal že nekaj industrijskih podjetij: papirnico v Vevčah, ljubljanski tovarni Hribar in Indus, in zdaj tiskarno Ljudske pravice.

Koncert se je vršil v ročni stavnici. Za prihod orkestra so delavci stavnicu okrasili z zastavami in nad odrom obesili sliko maršala Tita. Tako so svoji delovni prostor oplešali za prihod gostov, ki bodo vanj prinesli petja in glasbe.

Delavnice naših tovarn niso več le pust, mračni prostori, polni svinčene prahu in dima, vanje smo vnesli toplino in domačnosti. Tako se bo naš delavec v njih počutil zadovoljen kakor doma.

Ob dveh se je ročna stavnica napnila: prihajali so delavci, možje,

žene, mladina. Vajenci so nad obiskom posebno navdušeni.

Slovenske, ukrajinske, češke in bolgarske skladbe slede druga drugi. Vse oči so uprte v člane orkestra in slede gibom njihovih prstov: Dušan Pertot zapoje Prešernovega »Mornarja« in narodno »Moja kosar«, M. Tiranova pa »Pojdem u rute« in »Ena ptička priletela«. Narodne pesmi so bile vsem pravo posebno všeč.

Za zaključek zaigra orkester Sedlbauerjev venček partizanskih pesmi. Tovariši iz stavnice se je članom orkestra v imenu vseh delavcev zahvalil za njihov obisk:

»Želimo le, da bi nas kmalu spet obiskali, ker s temi obiski zares najlepše utrjujete povezanost naše nove inteligence, naših kulturnih delavcev z delavstvom vseh vrst industrije.«

Tako se naši kulturni delavci približujejo cilju, ki so si ga zastavili že med narodno-osvobodilno borbo. Ta njihov cilj je, usmeriti vso kulturo v nov tok, ko ne bodo kulturne dobrine več lastnina ozkega kroga izbrancev, ampak bodo last vsakega delovnega ljudstva, odraz in slika njegovega življenja.

OBVESTILA

POBIRANJE MONOPOLSKE TAKSE NA VZIGALNIKE ZA LETO 1946

Pozivajo se vsi imetniki vzigalnikov, da plačajo monopolsko takso za leto 1946 in to najkasneje do 25. aprila 1946. Taksa iznaša 200 dinarjev, brez ozira na to iz kakšnega materiala je vzigalnik. Izjemoma se ne plača taksa na vzigalnike za specialne rudarske svetilke in rezervne dele takih vzigalnikov.

Na teritoriju LR Slovenije bodo pobirali takso vsi okrajni ljudski odbori-odseki za finance (v Ljubljani MLO). Pri plačilu takse bo izdano vsakemu imetniku vzigalnika uradno potrdilo o plačani taksi in edino to potrdilo bo služilo kot dokaz za upravičenost uporabe vzigalnika.

Vsem nepoblaščenim osebam je prepovedana od danes proizvodnja uvoz in prodaja vzigalnikov in kreslinih kamenčkov.

Pravico do prodaje vzigalnikov in kreslinih kamenčkov na drobno imajo samo pooblaščenim prodajalcem jobačnih izdelkov na drobno, na podlagi posebnega dovoljenja Monopolskega inspektorata. Vzigalnike iz plemenitih (dragocenovih) kovin in njihovih rezervne dele morajo prodajati tudi trgovine, ki imajo pravico za prodajo navedenih vzigalnikov imeti — poleg omenjenih pravice — pooblastila — še posebno dovoljenje Monopolskega inspektorata.

Imetniki vzigalnikov, pri katerih se bo po preteku gornjega roka našel vzigalnik za katerega ni plačana monopolska taksa, bodo poleg redne takse kaznovani še z denarno kaznijo od 50 do 5.000 dinarjev. To isto velja tudi za trgovine, ki bodo nepravilno imele in prodajale vzigalnike. V težjih primerih bodo krstitelji obtoženi pristojnemu sodišču po predpisih Uredbe o zatiranju špekulacije in nedopustne trgovine.

Iz Monopolskega inspektorata v Ljubljani št. 610/46

OBJAVA

Uprava cest bo pričela z rekonstrukcijo makadamskega vozišča Bohoričeva ulice dne 2. 4. 1946 zaradi česar se opozarja javnost, da bo imenovana cesta za vozovni promet zaprt predvidoma do 16. 4. m.

Obnovitvena dela se bodo vršila v odsekih. Pričetek del bo v odseku med Jegličeve in Japljevo ulico.

SPREMEMBE

glede sprejemanja kosovnega blaga za prevoz po železnici

Po odloku ministra za promet št. 5744-VI-46 z dne 30. marca 1946 sprejemajo vse železniške postaje, ki so urejene za promet s kosovnim blagom, kosovne pošiljke za prevoz neomejeno ob erodah in sobotah. Na večjih postajah, kjer je to z oglasom posebej objavljeno, pa se sprejemajo kosovne pošiljke za prevoz vsak dan razen ob nedeljah in praznikih.

Interesenti naj se zaradi podrobnosti navedil obrnejo na šefe postaj ali skladišč.

RAZPRAVA O VOJNEM DOBIČKU

Komisija za ugotavljanje vojnega dobička v Ljubljanski mestni četrti Center, javlja, da bo dne 6. aprila, to je v soboto, javna razprava, na kateri se bo razpravljalo o višini vojnega dobička, proti edelečim osebam:

1. Holynski Karol, fotograf, Aleksandra d. 5, predlog din 178.500. 2. Kastelic Alojzij in Slavko, slaščičarna, Erjavčeva št. 42 (Gradišče 4), predlog din 141.000. 3. Plevčak Anton in Marija, trgovina: manufaktura, Prešernova 5 (Dravska 7), predlog din 598.000.

Razprava bo v telovadnici Srednje tehnične šole, Aškerčeva ulica. Začetek ob 15. uri popoldan.

Dnevne vesti

Obvezno cepljenje proti davici bo v petek 5. t. m. ob 8. uri za četrt Tabor na osnovni šoli na Ledini, ob 16. uri za četrt Bežigrad na osnovni šoli Bežigrad in ob 15. uri na osnovni šoli Vič za četrt Vič.

Mestni odbor, zdrav. odsek.

Pevski zbor Glasbene matice, Nocošnja pevska vaja odpade zaradi odsotnosti zborovodje.

Šolstvo

Razredni in dopolnilni izpiti na Srednji gospodarski šoli (trg. akademiji) v Mariboru se vrše 10. 11. in 12. aprila 1946. Interesenti morajo vložiti prošnje s potrebnimi dokumenti najkasneje do 8. aprila pri ravnateljstvu. Izpiti se ustneno in pismeno.

Koncerti

Sporod nocošnjega koncerta ki ga priredi naša Akademija za glasbo ob 20. uri v veliki filharmonični dvorani je naslednji: 1. Dvojak: Sonatina, izvajata: Anton Trost (klavir) in Jan Slaiz (violina), 2. Suk: Legenda, Nekoč spomladi, Humoreska, igra na klavirju Janke Ravnik, 3. Simoniti: Na Krasu, J. Ravnik: Melanholija, Glinka: Arijia iz opere: Ivan Sussanin, poje Julij Bolotto, pri klavirju: Janke Ravnik, 4. Smetana: Iz domovine, igra na violini Jan Slaiz, pri klavirju: Anton Trost, 5. Rahmaninov: Preludija v G-molu in G-duru, Mazurka, igra na klavirju: Antoa Trost, 6. Čajkovski: Andante cantabile iz kvarteta v D-duru, Dvojak: Finale iz kvarteta v F-duru, igra Ljubljanski godalni kvartet. Vstopnice v knjigarni Glasbene matice.

Ljubljanski godalni kvartet in operna pevka, altistka Elza Karlovec bosta izvajali v ponedeljek, 8. aprila v veliki filharmonični dvorani koncert sodobne sovjetske komorne glasbe. Pri klavirju bo sodeloval pianist Pavel Šivic. Koncert priredi Društvo za kulturno sodelovanje Slovenije z ZSSR. Začetek ob pol 9. zvečer. Vstopnice v knjigarni Glasbene matice.

Opozorilo

Urade in ustanove opozarjamo, da vsa obvestila in objave za Ljudsko pravico sprejemamo najkasneje do 12. ure. — Uredništvo.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE

V LJUBLJANI!

Drama

Petek, 5. aprila ob 20. uri: Nušič: »Pokojnik«. Sindikalni abonma. Red SC.

Sobota, 6. aprila ob 20. uri: Simonov: »In tako tudi bo«. Sindikalni abonma. Red SB.

Nedelja, 7. aprila ob 15. uri: Shakespeare: »Zimska pravljica«. Izven-Ob 20. uri: Simonov: »In tako tudi bo«. Izven.

Ponedeljek, 8. aprila ob 20. uri: Nušič: »Pokojnik«. Red B.

Danes, v petek dne 5. t. m. bodo prikazili v Drami komedijo Branislava Nušiča: »Pokojnik«. To je poslednje delo slavnega srbskega komediografa, ki pa je še zmerom polno duhovitosti ter posega morda najgloblje izmed vseh njegovih komedij v družabno razmere Beograda iz predpriljske Jugoslavije. To je jedka in ostra kritika tedanjih vladajočih krogov, tipi so jasno zafrtani in odlično karakterizirani. Delo je zrealiziral Vladimir Skrbinšek. Predstava je za sindikalni abonma Red 80.

Opera

Petek, 5. aprila: (Generalna).

Sobota, 6. aprila ob 19.30 uri: J. Offenbach: »Hoffmannove pripovedke«. Sindikalni abonma Red SA.

Nedelja, 7. aprila ob 19.30 uri: Mlakar-Lhotka: »Vrag na vasie. Izven.

Premiera velikega Lhotkovega baleta v osmih slikah: »Vrag na vasie, pod taktirko direktorja M. Polca, bo v nedeljo 7. t. m. ob 19.30. Balet sta vsebinsko zasnovala, koreografsko postavila in režirala naša pesna umetnika Pija in Pino Mlakar. Kot gleska sodelujeta v vlogah Vraga in Vragove žene Oskar Harmaš, koreograf in solopisalec Hrvatskega narodnega kazališta v Zagrebu, in Mira Sanjina, primabalerina Nar. pozorišta v Beogradu. V vlogah Jele in Mirka nastopata Pia in Pino Mlakar, Jelina mati — Bravničarjeva, Jelin stric — Požučar, prijateljica — Remskarjeva, sosedica — Japljeva, snubec — Eržen, ženin — Suhil, devojki — Bravničarjeva in Japljeva, plešoča lutka — Veronika. Kot prikazni, dekleta in fantje na legnanju, in kot hudiči nastopajo člani baletnega zbora. Za zaključno kolo je baletni zbor pomnožil s nekaterimi člani opernega zbora in slušateljki Igralske akademije. — Kostume je izdelala gledališka krojačnica po načrtih D. Kačerjeve. Scena: ing. arh. E. Franz.

Šentjakobsko gledališče

Mestni dom

Sobota, 6. aprila ob 20.15 uri: Nušič: »Gospa ministrica«.

Nedelja, 7. aprila ob 20.15 uri: Nušič: »Gospa ministrica«.

V MARIBORU

Petek, 5. aprila: Zaprt. (Generalna).

Sobota, 6. aprila ob 15. uri: Šestakov-Smasek: »Veliko potovanje«. Mladinska igra. Premiera. Izven. Ob 20. uri: Čajkovskij: »Jevgenij Onjegin«. Predstava za Sindikate.

V KRANJU

Nedelja, 7. aprila ob 20. uri: B. Nušič: »Pokojnik«. Izven.

NA JESENICAH

Sobota, 6. aprila ob 19.30: Škvarčin: »Izpiti za življenje«. Zadržlj.

Nedelja, 7. aprila ob 14.30: Golja: »Princeska in pastirček«. Zadržlj.

19.30 uri: Cesar »Utopljenca«. Zadržlj.

RADIO

569 m — 243 m — 46 m

DNEVNI SPORED ZA PETEK 5. IV.

6.30—7.00 Češka vesela glasba — 7—7.15 Napoved časa, vesti, objave in pregled sporeda — 7.15—8.00 Amerikanska plesna glasba — 12.30—12.40 Charles Kunz igra na klavirju — 12.40—12.55 Napoved časa, vesti, objave in pregled sporeda — 12.55—13.30 Koncert violinista Jerabeka in tenorista Avgusta Živka, pri klavirju Ksenija Ogrinova (Prenos iz Maribora) — 13.30—13.45 Napoved časa, pregled tiska, objave in pregled sporeda — 13.45—14.00 Improvizacije na partizansko pesmi, izvaja Bojan Adamič — 14—14.30 Koncert Radijskega orkestra, vodi Rudolf Starčič — 14.30—14.45 Napoved časa in poročila — 14.45—15.00 Slovenske umetne pesmi poje Dana Lobetova, spremlja C. Oretko — 15.00 Poizvedbe — 18—18.15 Iz Bizetove opere »Carmen« — 18.15—18.45 Literarna ura, P. Štani: Pravljica o carju Saltanu, izvaja Bojan Stupica — 18.45—19.00 Bolgarske narodne pesmi — 19—19.20 Pionirska oddaja — 19.20—19.30 Na čelo igra Paolo Casali — 19.30—19.45 Ljudska univerza RL Oddaja IZOS-a, Dr. Lemeč: Kreditno združništvo nekaj in danes — 19.45—20.00 Slovenske umetne pesmi poje Vokalni kvintet RL — 20—22 Pester večerni spored — 22—22.15 Iz naših jutrišnjih časopisov — 22.15—22.30 Glasbene slike — 22.30—23.00 Nikola Petrovič igra romanco in serenade, spremlja Bojan Adamič

STUDENCI PRI MARIBORU: Angloski film »Osvobodjenje Afrike«, tednik.

STRAZIŠČE PRI KRANJU: Sovjetski film »Koncert na fronti«.

SV. LENART: Francoski film »Rudnik gorje«, tednik.

ST. JERNEJ: Francoski film »Melodija krivice«, tednik.

SOSTANJ: Francoski film »Decemberska noč«, tednik.

SKOPIJA LOKA: Sovjetski film »Dvoboje«, tednik.

TRBOVLJE: Ameriški film »Človek v si-venju«, tednik.

TRZIC: Češki film »Po krivem obsojenju«, tednik.

VEVČE: Ameriški film »Pesem mladosti«, tednik.

ZALEC: Francoski film »Ko sonce zahaja«, tednik.

ZUZEMBERK: »Sporodi domače proizvodnje«, tednik.

Dopisi „Ljudski pravici“

SV. JURIJ PRI TURJU

»Vrnite se kdaj k nam...«

V hribih leži vas Sv. Jurij pri Turju, ki šteje 53 hiš. Dobro je znana partizanom, saj je mnogi med njimi spoznal to gorsko naselje.

Tovariši Omahen France, zaveden in pošten kmet pripoveduje, kako pri njih delajo za obnovo. Prvi so pri oddaji živili. Pa tudi v političnem življenju ne zaostajajo. Vsi so naročeni na »Kmečki glas«, od KLO pa si izposojajo »Ljudsko pravico«. Ustanovili so si dva čitalna krožka. Ko so čitali knjigo »Kako se je kalilo jeklo«, jih je vse tako zanimala, da so se zbrali dvakrat tedensko ob večeru in jo skupno čitali ter se potem pomnili o njeni vsebini. »Taki in sličnih knjig si pri nas želimo, pravi tov. Omahen in s tem izrazi željo vseh prebivalcev svojega kraja.

»Še večja kot ta pa je naša druga želja. Vedno ste bili partizan pri nas, pravi, »kadar je kdo prišel, smo se pomnili o stvarih, ki so nas najbolj zanimala. Sedaj pa je vse tiho, ko vas ni več. Vemo, da ste zaposleni. A vendar bi včasih eden ali drugi lahko prišel, da bi naša vas bolj živela. Prepričani smo, da bi bilo marsikaj več dosežnega, če bi prišli in nas podprli. Saj imamo prav vsi tako veliko voljo kot nekoč.«

Aktivistom OF in drugih organizacij

Koledar Osvobodilne fronte za leto 1946, ki ga je izdal Slovenski knjižni zavod, ni samo koledar v navadnem pomenu besede, marveč je hkrati pravi zbornik dobrega čtiva. V njem je objavljeno politično važno gradivo, ki bo služilo vsem aktivistom OF pri njihovem političnem delu, pa tudi vsakemu zavednemu državljanu naše ljudske države. Velik del vsebine koledarja OF presega pomen priloznostne knjige. V njem so članki, ki zaslužijo, da jih prebere vsak naš človek. Zaradi tega bi bilo želeli,

da bi imeli koledar v sleherni zavedni slovenski hiši.

Glede na pomen tega koledarja naj bi aktivisti OF, AFZ in ZMS zastavili ves svoj vpliv, da bi se čimbolj razširil med ljudstvom. Priporočajo naj ga na množičnih sestankih, posamezne organizacije, zlasti mladinske pa naj bi priredile tekmovanje, katera izmed njih bo več storila za razširjenost te knjige. Prav zaradi tega, ker ta koledar predstavlja OF, naj ne bo člana našega ljudskega gibanja, ki bi ga ne imel med svojimi knjigami.

slikar. — Za podrobna navodila in situacijske načrte se je treba obrniti na naslov: Mestni ljudski odbor (Odbor za postavitev spomenika), Skopljje.

VABILO

na izredno skupščino Učiteljske tiskarne, d. d. v Ljubljani, ki bo dne 28. IV. 1946 ob 10. uri v prostorih Učiteljske tiskarne v Ljubljani, Franciškanska ul. št. 6 z naslednjim dnevnim redom:

1. Finančno poročilo
2. Razširitev poslojpa Učiteljske tiskarne z dograditvijo
3. Sklopanje o spremembi čl. 6 in 10 Pravil Učiteljske tiskarne delniške družbe v Ljubljani.
4. Slučajnosti.

Glasovalno pravico na skupščini imajo vsi delničarji, ki so vpisani v delniško knjigo najmanj 7 dni pred dnem skupščine. Vsak delničar ima v smislu čl. 11 pravil pravico do enega glasu, ome pa zastopati še štiri druge delničarje. Juridične osebe izvršujejo svoje glasovalno pravico po zakonitem zastopniku, ki se mora kot tak izkazati.

Ljubljana, dne 3. aprila 1946.

Predsednik upravnega odbora:

Ribičič Jost, s. r.

Podpredsednik upravnega odbora:

Supančič Drago, s. r.